अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

गौशाला नगरपालिका
महोत्तरी

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
काठमाडौं, नेपाल

अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

गौशाला नगरपालिका
महोत्तरी

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

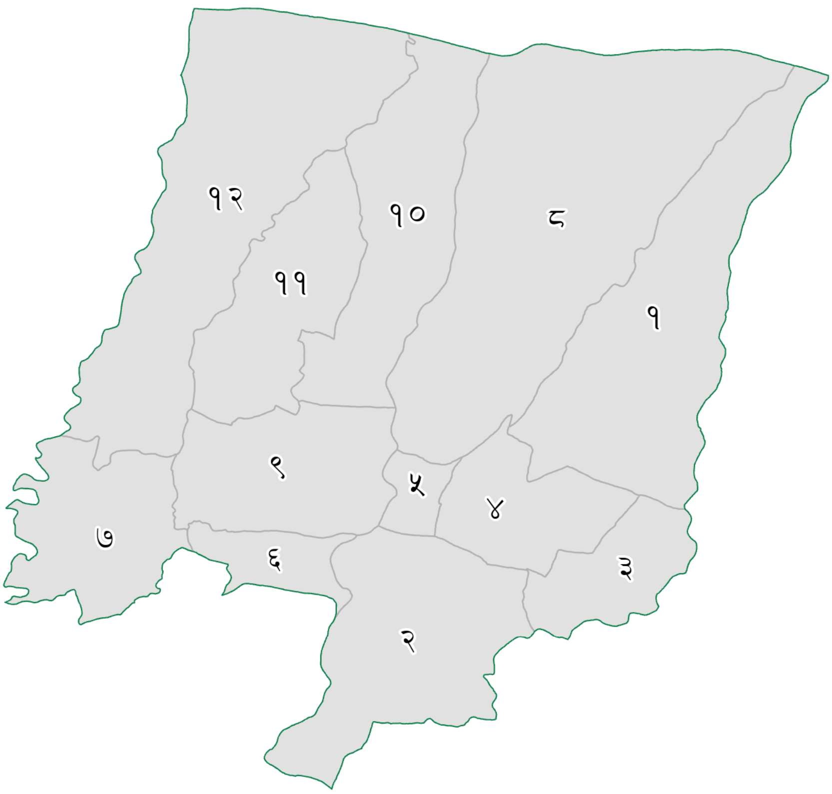

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
काठमाडौं, नेपाल

अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

गौशाला नगरपालिका

महोत्तरी

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
काठमाडौं, नेपाल

दूरदृष्टि (VISION)

जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्द्धन गर्ने विश्वसनीय संस्था

(Be Credible Institution in Promoting Accountability, Transparency and Integrity)

गन्तव्य (MISSION)

राष्ट्रलाई स्वतन्त्र एवं गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने

(Provide independent and Quality Audit Service to the Nation)

मूल्य मान्यता (Core Values)

निष्ठा	*(Integrity)*
स्वतन्त्रता	*(Independence)*
व्यावसायिकता	*(Professionalism)*
पारदर्शिता	*(Transparency)*
जवाफदेहिता	*(Accountability)*

महालेखापरीक्षकको भनाइ

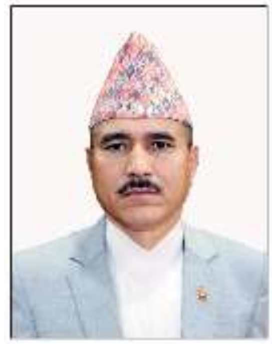

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको लेखा कानुन बमोजिम नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्य समेतको विचार गरी महालेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण हुने व्यवस्था छ। त्यसैगरी लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० को उपदफा २ मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक स्थानीय तहको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षण गर्दा नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र स्थानीय तहसँग सम्बन्धित ऐन, नियमलाई आधार लिईएको छ । यस स्थानीय तहको २०७९/८० को लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा उल्लेख गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन जारी गरिएकोमा सो उपर प्राप्त प्रतिक्रिया समेत विचार गरी राय सहितको प्रतिवेदन जारी गरिएको छ ।

वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानुनको परिपालना, बजेट तथा योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक आय परिचालन, जनशक्ति व्यवस्थापन, जिम्मेवारी एवं जवाफदेहिता लगायतका विषयहरूको अध्ययन, विश्लेषण तथा मूल्याङ्कन गर्नुका साथै स्रोत साधनको प्राप्ति, उपयोग एवं परिचालन सन्दर्भमा मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता समेतलाई दृष्टिगत गर्दै कार्यान्वयनयोग्य सुझाव प्रदान गरी सुशासन कायम गर्न सहयोग गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ । समय, जनशक्ति, स्रोतको उपलव्धता लगायतका सीमा रहेता पनि स्थानीय तह सम्म नै उपस्थित भई लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्ने नीति लिइएको छ। यसै गरी लेखापरीक्षणको क्रममा स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा जिम्मेवार कर्मचारीहरूसँग लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा उपर छलफल गरिएको छ।

यस वर्ष स्थानीय तहको लेखापरीक्षणबाट कार्यसम्पादनका लागि आवश्यक पर्ने कतिपय कानुन निर्माण हुन बाँकी रहेको, कानुनको पूर्ण परिपालना हुन नसकेको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, आन्तरिक आय न्यून रहेको, प्रशासनिक तथा अनुत्पादक खर्चमा वृद्धि हुँदै गएको, एउटै योजना समेत टुक्र्याई कार्य गर्ने गरेको, वर्षान्तको खर्च उच्च रहेको, निर्माणको सुनिश्चितता नभएका आयोजनाहरुको समेत परामर्शदाताद्वारा विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार गरी खर्च गरेको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरू समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, जनशक्ति व्यवस्थापन हुन नसक्दा सेवा प्रवाह प्रभावकारी हुन नसकेको, स्वीकृत दरबन्दी बेगरका कर्मचारी समेत नियुक्ति गरेको, आन्तरिक नियन्त्रण र लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदनमा सुधार गर्नु पर्ने देखिएको, सार्वजनिक सम्पत्ति संरक्षण र उपयोग प्रभावकारी रुपमा हुन नसकेको, स्थानीय तहमा लेखापरीक्षण प्रतिवेदन उपर छलफल र बेरुजु फस्योंट सम्बन्धी स्पष्ट कार्यविधि तर्जुमा गर्न बाँकी रहेको जस्ता व्यहोरा देखिएका छन्। त्यस स्थानीय तहसँग सम्बन्धित व्यहोरा सहितको राय संलग्न गरिएको छ । एकै प्रकृतिका व्यहोराहरू वर्षेनी दोहोरिने गरेकोले वित्तीय अनुशासनमा अपेक्षित रुपमा सुधार हुन सकेको छैन ।अतः लेखापरीक्षणबाट औंल्याएका ब्यहोराहरू उपर आवश्यक कारबाही गरी वित्तीय अनुशासन कायम गर्नुका साथै सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन त्यस स्थानीय तहबाट थप पहल कदमी हुने विश्वास लिएको छु ।

अन्तमा, स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुऱ्याउने स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीप्रति आभार व्यक्त गर्दछु । साथै लेखापरीक्षण कार्यमा संलग्न यस कार्यालयका कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादनको लागि विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

(तोयम राया)

२०८१ **महालेखापरीक्षक**

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
अनामनगर/बबरमहल, काठमाडौं, नेपाल

प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय
मधेश प्रदेश

मितिः२०८१।०२।११

प.सं. २०८०।८१

च.नं. ७१

विषयः **लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।**

श्री प्रमुख ज्यू ,

गौशाला नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय,

गौशाला, महोत्तरी ।

१. **कैफियत सहितको राय** — हामीले गौशाला नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को प्राप्ती र भुक्तानीको विवरण, त्यससँग सम्बन्धित अनुसूची तथा अन्य विवरणको लेखापरीक्षण गरेका छौं ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक पेस भएको २०८० आषाढ ३१ मा समाप्त भएको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को प्राप्ती र भुक्तानीको विवरण र त्यससँग सम्बन्धित अनुसूची तथा अन्य विवरण समावेश भएको वित्तीय प्रतिवेदनले यस पालिकाको वित्तीय कारोबार र प्रतिवेदनसँग सम्बन्धित प्रचलित कानुन बमोजिम सारभूतरूपमा सही तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ।

२. **कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार**

२.१. पालिकाले अन्तरसरकारी अख्तियारी, आन्तरिक आय तथा विविध कोष लगायतको वित्तीय विवरण महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको ढाँचा पूर्ण रुपमा प्रयोग गरेर तयार गरेको छैन ।

२.२. लेखापरीक्षणबाट रू. ८ करोड ६५ लाख ७७ हजार बेरुजू देखिएको छ । सो सम्बन्धमा रु २२ लाख २१ हजारको प्रतिक्रिया प्राप्त भएकोमा सो उपर कारबाही भई बाँकी बेरुजु असुल गर्नुपर्ने रू ४१ लाख ७० हजार, प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू. ४ करोड १० लाख ६५ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रु. १ करोड १ लाख १८ हजार र पेश्की बाँकी रु. २ करोड ९० लाख ३ हजार समेत गरी यो वर्ष रु. ८ करोड ४३ लाख ५६ हजार बेरुजु कायम रहेको छ ।गौशाला नगरपालिकाको गतवर्ष सम्म रु. ५३

करोड ८८ लाख २३ हजार बेरुजू बाँकी रहेकोमा हालसम्मको अद्यावधिक बेरुजू रु. ६२ करोड ३१ लाख ७९ हजार रहेको छ ।गौशाला नगरपालिकाको बेरुजु वर्गीकरण, अद्यावधिक बेरुजु स्थिति र बेरुजु सम्परीक्षणको व्यहोरा यसैसाथ संलग्न छ ।

हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेका नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम गरिएको छ । वित्तीय प्रतिवेदन तयार गर्ने नगरपालिकासँग हामी स्वतन्त्र छौं। त्यसका लागि प्रचलित कानुन र स्वीकृत आचारसंहिता अनुसार हामीले कार्य गरेका छौं ।लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरू हाम्रो राय व्यक्त गर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा हामी विश्वस्त छौं।

३. **अन्य व्यहोरा -** ऐन नियमको परिपालना, आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था, सम्पत्तिको संरक्षण, स्रोत साधनको प्राप्ति र उपयोग, बजेट व्यवस्थापन र राजस्व संकलन, सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन, कार्यक्रम स्वीकृति एवं कार्यान्वयन, उपभोक्ता समितिलाई अनुदान वितरण तथा अनुगमन र सेवा प्रवाहलगायतका विषयमा सुधार गर्नुपर्ने देखिएका छन् ।

४. **वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन तथा पदाधिकारीको जिम्मेवारी -** नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (नगदमा आधारित) बमोजिम आर्थिक कारोवारको सही र यथार्थ अवस्था चित्रण हुने गरी एकीकृत वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा गल्ती (Fraud) वा त्रुटिका कारणबाट वित्तीय विवरण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित स्वरुपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागु गर्ने जिम्मेवारी गौशाला नगरपालिकाको व्यवस्थापनमा रहेको छ । पालिकाका प्रमुख/अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वित्तीय प्रतिवेदन प्रकृयाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार हुनेछन् ।

५. **वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी -** वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा गल्ती (Fraud) वा त्रुटिका कारण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित रहेको छ भनी यथोचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो ।लेखापरीक्षणमा यथोचित आश्वस्तताले उच्च स्तरको आश्वस्तता प्रदान गरेको हुन्छ । लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम लेखापरीक्षण कार्य सम्पादन गरेको अवस्थामा समेत आन्तरिक नियन्त्रण र वित्तीय प्रतिवेदनको प्रकृति, लेखापरीक्षणका विधि तथा लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न लागेको समय जस्ता लेखापरीक्षणका अन्तरनिहित सीमाहरुका कारण वित्तीय विवरण वा आर्थिक कारोवारमा भएका सबै प्रकारका गल्ती (Fraud) वा त्रुटि पत्ता लाग्न सक्ने निश्चितता हुदैन । वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा फरक पार्ने अवस्था देखिएका गल्ती (Fraud) वा त्रुटिका एक वा समग्र सूचनालाई सारभूत रुपमा गलत आँकडा मानिएको छ ।

(श्यामप्रसाद भण्डारी)
नायब महालेखापरीक्षक

गौशाला नगरपालिका,

महोत्तरी जिल्ला,

१. चालु वर्ष २०७९।८० को बेरुजु

बेरुजु वर्गीकरण (विनियोजन, राजस्व, धरौटी र अन्य कारोबार)

(रु. हजारमा)

प्रारम्भिक बेरुजु			प्रतिक्रियाबाट फस्यौंट			बाँकी बेरुजु			बेरुजु						
दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	असुल गर्नु पर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेस्की
सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती		असुल गर्नु पर्ने	अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	पेस्की
६९	१२२	८६५७७	०	१८	२२२१	६९	१०४	८४३५६	४१७०	१०११८	४१०६५	०	०	५११८३	२९००३

२. अद्यावधिक बेरुजु स्थिति (२०७९।८० सम्मको)

(रु. हजारमा)

जिल्ला	गत वर्ष सम्मको बाँकी	समायोजन	यो वर्ष फस्यौंट	बाँकी बेरुजु	यो वर्ष सम्परीक्षणबाट कायम बेरुजु	यो वर्षको बेरुजु	कुल बेरुजु बाँकी
महोत्तरी	५६८८२३	०	०	५६८८२३	०	८४३५६	६२३१७९

३. बेरुजु सम्परीक्षणको विवरण

क्र. सं	आर्थिक वर्ष	बेरुजुको दफा	छोटकरी व्यहोरा	सम्परीक्षण भएको रकम
१	**२०७९।८० (चालु वर्षको)**	३८	राजश्व दाखिला भएको	१०००००
२	“ ”	५६	वितरण भर्पाई पेश भएको	२४५०००
३	“ “	७३.२	दिवा खाजा सम्वन्धी कागजात पेश	१८७६१८५
	चालु वर्षको जम्मा			२२२११८५
	कुल जम्मा			२२२११८५

परिचय

१ **कार्यालयको परिचय -** स्थानीय शासन पद्धति सुदृढ गरी विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यास संस्थागत गर्दै स्थानीय सरकार सञ्चालन गर्न यस पालिकाको स्थापना भएको हो । स्थानीय सरकारले सञ्चालन गर्ने कार्यमा सहकारिता, सह—अस्तित्व र समन्वय प्रवर्द्धन गर्नु र स्थानीय सरकारका काममा जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी नागरिकलाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नु पालिकाको उद्देश्य रहेको छ । यस पालिकामा १२ वडा रहेको छ भने क्षेत्रफल १४४.७३ वर्ग किलोमिटर तथा ७३००८ जनसंख्या रहेको छ ।

२ **लेखापरीक्षणको उद्देश्य -** स्थानीय तहको वित्तीय विवरण तथा कारोबारको नियमितता तथा औचित्यको आधारमा परीक्षण गरी वित्तीय प्रतिवेदन उपर उचित आश्वस्तता प्रदान गर्नु वित्तीय लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ। वित्तीय लेखापरीक्षणमा पेश भएको श्रेस्ता तथा आर्थिक कारोबारहरुको जोखिम विश्लेषण लेखापरीक्षण नीति मानदण्ड व्यवस्थापन प्रतिनिधित्व लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, व्यवसायिक लेखापरीक्षणका असल अभ्यासको आधारमा तयार गरिएको स्वीकृत लेखापरीक्षण योजना कार्यक्रम र लेखापरीक्षणको विधि अनुसार लेखापरीक्षणसम्पन्न गरिएको छ ।

३ **संवैधानिक तथा कानूनी व्यवस्था -** नेपालको संविधानको धारा २१४ बमोजिम स्थानीय तहको कार्यकारिणी अधिकार संविधान र संघीय कानूनको अधिनमा रही नगरपालिकामा निहित हुने र धारा २२९ मा व्यवस्थापकीय अधिकार नगरसभामा रहने व्यवस्था छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार स्थानीय तहको शासन व्यवस्थाको सामान्य निर्देशन, नियन्त्रण र सञ्चालन गर्ने अभिभारा पालिकाको हुने उल्लेख छ। सोही अधिकार बमोजिम नगरपालिकाले कार्य गर्दै आएको छ ।

४ **आर्थिक कारोवारको स्थिती -** आर्थिक कारोवारको स्थिती स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६९ र ७२ बमोजिम यस नगरपालिकाले प्राप्त गरेको आय, अनुदान तथा सहायता समेत स्थानीय संचित कोष व्यवस्थापन प्रणाली **(SuTRA)** बाट तयार भएको आर्थिक वर्ष २०७९।८० को वित्तीय प्रतिवेदन देहाय बमोजिम रहेको छ ।

आ.व. : २०७९/८० अवधी : २०७९/०४/०१ - २०८०/०३/३१

प्राप्ती भुक्तानी हिसाव

विवरण	टिप्पणी	यस वर्ष रु.				गतवर्ष रु.		
		बजेट	आफैले गरेको प्राप्ति/ भुक्तानी	वस्तुगत/सोझै भुक्तानी	जम्मा	आफैले गरेको प्राप्ति/ भुक्तानी	वस्तुगत/सोझै भुक्तानी	जम्मा
प्राप्ती (क+ख)		१,०५,१३,२६,३७०.१३	७१,००,०३,७८६.३६		७१,००,०३,७८६.३६	६८,८४,३१,००४.८९		६८,८४,३१,००४
क. प्राप्ति (संचितकोषमा आम्दानी बाँधिने)		१,०१,३३,७८,१००.००	६८,९३,५७,६२१.०३	०.००	६८,९३,५७,६२१.०३	६६,००,५८,५२४.९४	०.००	६६,००,५८,५२४
११००० कर	११	१९,४३,१२,०००.००	१५,१४,९६,७६२.८०	०.००	१५,१४,९६,७६२.८०	१६,२९,७७,७१४.४५	०.००	१६,२९,७७,७१४
१३००० अनुदान		५७,७४,१०,१००.००	४८,९६,९३,७६४.५४	०.००	४८,९६,९३,७६४.५४	४७,०२,३०,८०७.६४	०.००	४७,०२,३०,८०७
संघीय सरकार	१२	५५,३९,८४,१००.००	४६,८९,००,५०६.५४	०.००	४६,८९,००,५०६.५४	४५,३६,३५,७५८.४३	०.००	४५,३६,३५,७५८
प्रदेश सरकार	१२	२,३४,२६,०००.००	२,०७,९३,२५८.००	०.००	२,०७,९३,२५८.००	१,६५,९५,०४९.२१	०.००	१,६५,९५,०४९
१४००० अन्य राजस्व		७,२७,२५,०००.००	४,१२,६७,०९३.६९	०.००	४,१२,६७,०९३.६९	२,३९,३३,८५१.८५	०.००	२,३९,३३,८५१
१५००० विविध प्राप्ति		६९,९८,८९१.०२	६९,००,०००.००	०.००	६९,००,०००.००	२९,१६,१५१.००	०.००	२९,१६,१५१
३२००० वित्तीय सम्पत्ति		१६,१९,३२,१०८.९८	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	[illegible]
ख. अन्य प्राप्ति		३,७९,४८,२७०.१३	२,०६,४६,१६५.३३		२,०६,४६,१६५.३३	२,८३,७२,४७९.९५		२,८३,७२,४७९
वितरण गर्न बाकी राजस्व		०.००	६४,६०,७७४.००	०.००	६४,६०,७७४.००	०.००	०.००	[illegible]
कोषहरु		३,७९,४८,२७०.१३	८५,७२,५२८.२५	०.००	८५,७२,५२८.२५	१,६४,९९,९८५.००	०.००	१,६४,९९,९८५
धरौटी		०.००	५६,१२,८६३.०८	०.००	५६,१२,८६३.०८	१,१८,७२,४९४.९५	०.००	१,१८,७२,४९४
संघीय, प्रदेश सरकार वा अन्य कार्यक्रम		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	[illegible]
भुक्तानी (ग+घ)		१,०६,३१,९५,३७०.१३	६२,३४,५४,३७०.६८		६२,३४,५४,३७०.६८	७६,३०,०१,२४२.४५		७६,३०,०१,२४२
ग. भुक्तानी (सञ्चित कोषबाट)		१,०२,५२,४७,१००.००	६०,७७,६७,५४०.३३		६०,७७,६७,५४०.३३	७३,७३,३८,८८९.४९		७३,७३,३८,८८९
२१००० पारिश्रमिक / सुविधा	१८	३२,००,४८,०००.००	२४,५९,१९,९३६.००	०.००	२४,५९,१९,९३६.००	२१,३७,१३,७००.०९	०.००	२१,३७,१३,७००
२२००० मालसामान तथा सेवाको उपयोग	१८	२१,४३,१९,२५९.००	१३,९०,७५,३२५.६०	०.००	१३,९०,७५,३२५.६०	११,३६,१६,३००.२०	०.००	११,३६,१६,३००
२५००० सहायता (Subsidy)	१८	११,००,०००.००	५,००,०००.००	०.००	५,००,०००.००	०.००	०.००	[illegible]
२६००० अनुदान	१८	०.००	०.००	०.००	०.००	९९,७४,२५०.४९	०.००	९९,७४,२५०
२७००० सामाजिक सुरक्षा	१८	२,४२,८२,०००.००	१,२९,७८,०४३.४०	०.००	१,२९,७८,०४३.४०	२,४२,३७,६३४.२८	०.००	२,४२,३७,६३४
२८००० अन्य खर्च	१८	४१,५०,०००.००	२५,०४,७७४.५०	०.००	२५,०४,७७४.५०	७७,२९,३४१.५७	०.००	७७,२९,३४१
३१००० गैर वित्तीय सम्पत्ती / पूँजीगत खर्च	१८	४६,१३,४७,८४१.००	२०,६७,८९,४६०.८३	०.००	२०,६७,८९,४६०.८३	३६,८०,६७,६६२.८६	०.००	३६,८०,६७,६६२
घ. अन्य भुक्तानी		३,७९,४८,२७०.१३	१,५६,८६,८३०.३५		१,५६,८६,८३०.३५	७६,३०,०१,२४२.४५		७६,३०,०१,२४२
कोषहरु		३,७९,४८,२७०.१३	१,२६,३५,११८.०२	०.००	१,२६,३५,११८.०२	१,१३,८१,४७९.२५	०.००	१,१३,८१,४७९
धरौटी		०.००	३०,५३,०२३.००	०.००	३०,५३,०२३.००	१,४२,८०,८७३.७१	०.००	१,४२,८०,८७३
संघीय, प्रदेश सरकार वा अन्य कार्यक्रम		०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	[illegible]
कट्टी रकम भुक्तानी/दाखिला गर्न बाकी			(१,३१०.६७)		(१,३१०.६७)			
ङ. यो वर्षको बचत (न्युन)		(१,१८,६९,०००.००)	८,६५,४९,४१५.६८		८,६५,४९,४१५.६८	(७,४५,७०,२३७.५६)		(७,४५,७०,२३७.
च. गतवर्षको जिम्मेवारी रकम (अ.ल्या)			१९,२८,७३,५११.१०		१९,२८,७३,५११.१०	२७,०३,७४,९३३.४१		२७,०३,७४,९३३
वर्षान्तको बाकी रकम (ङ + च)		(१,१८,६९,०००.००)	२७,९४,२२,९२६.७८		२७,९४,२२,९२६.७८	१९,५८,०४,६९५.८५		१९,५८,०४,६९५
बैंक तथा नगद बाकी	२४		२७,९४,२२,९२६.७८		२७,९४,२२,९२६.७८	१८,६६,०४,६९५.८५		१८,६६,०४,६९५

५ **लेखापरीक्षणको क्रममा असुली -** लेखापरीक्षणको क्रममा देहाय बमोजिमको रु. ९१३६५४ असुली भई आन्तरिक राजस्व र सञ्चित कोष दाखिला भएको छ ।

कार्यक्रम/ब.उ.शी.नं.	वापत	रकम	मिति	दाखिला भएको बैङ्क
आन्तरिक आय	आन्तरिक राजस्व	४६०३५	२०८०।०९।	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क

समाजिक सुरक्षा	बैङ्कले फिर्ता गर्नुपर्ने रकम	८६७६१९	२०८०।०९।	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क

६ **लेखापरीक्षण -** यस पालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९।०८० को लेखापरीक्षण वार्षिक लेखापरीक्षण योजना २०८०, निकायगत लेखापरीक्षण योजना, व्यवस्थापन प्रतिनिधित्व पत्र एवं अनुबन्ध पत्र, आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन र अन्य विवरण समेतलाई आधार मानी सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षण टोलीमा रहेको सीमित साधन र स्रोत, सूचनाको पहुँचमा हुने सीमितता, कम समयमा धेरै कार्यक्षेत्रको लेखापरीक्षण गर्नुपर्ने अवस्था, प्राविधिक ज्ञानको सीमितता, कारोबारको जटिलता जस्ता कारण सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारको कानूनी वैधता परीक्षण गर्न नसकिने लगायतका सीमाहरु लेखापरीक्षणमा रहेका छन् । लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान समेतको आधारमा नमूना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा निर्क्यौल गरेको जोखिममा आधारित स्वीकृत लेखापरीक्षण योजनाभित्र रही लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी यो प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । सारभूतरुपमा उल्लेखनीय नदेखिएका व्यहोराहरुलाई प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छैन । लेखापरीक्षण प्रारम्भिक प्रतिवेदनको मस्यौदाउपर व्यवस्थापनसँग छलफल सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार छन्ः

लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु

७ **वित्तीय विवरणको यथार्थता -** पालिकाको आर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कनको गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ । आर्थिक कारोबार गर्दा सुत्रको प्रयोग गरी सम्पूर्ण आर्थिक कारोवारको लेखाङ्कन तथा प्रतिवदेन गर्नुपर्दछ भने सोही प्रणालीबाट स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७२) तयार गर्नुपर्छ । पालिकाले सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणको रु.२४६५६६०२९ र स्वास्थ्य पूर्वाधार निर्माणको रु.१०८५०००० समेत गरी रु.२५७४१६०२९ सुत्रमा लेखाङ्कन गरेको छैन । जसले गर्दा सुत्रबाट तयार भएको वित्तीय विवरणसमेत पूर्ण नहुँदा पालिकाको यथार्थ आर्थिक अवस्थाको चित्रण गरेको छैन । तसर्थ सबै आर्थिक कारोबार सुत्र मार्फत हुने र सबै कारोबार वित्तीय विवरणमा समावेश गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

८ **फरक जिम्मेवारी -** पालिकाले आफ्नो कारोबारको जिम्मेवारी भिडान गरी हिसाब यकिन गर्नुपर्दछ । पालिकाको गतवर्षको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनअनुसार रु.१८६५१५९४६.०० मौज्दात रहेकोमा यो वर्ष रु.१८६७००७५७. ०० जिम्मेवारी सारेको छ । जस अनुसार लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको भन्दा रु.१८४८११. ०० बढी जिम्मेवारी सारेकोले यकिन गरी हिसाब मिलान गर्नुपर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

९ **फरक हिसाब -** यस पालिकाले सुत्रबाट तयार गरेको स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७२) ले सबै कारोबार नसमेटेको कारण लेखापरीक्षणका क्रममा पालिकाबाट भएका सबै कारोबार समेटिने गरी एकीकृत आर्थिक विवरण तयार गर्न लगाइएकोमा उक्त दुई विवरणमा देहायअनुसार गत वर्षको जिम्मेवारी रु (६०७६६८४.१) यस वर्षको प्राप्ति रु. (३२८०७९५२३.८९), यस वर्षको भुक्तानी रु. (३२४९०५३३५.३२) र बैङ्क मौज्दात रु. (१२४७५९.२२) फरक परेको छ । सुत्रमा पालिकाको सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारहरु समाविष्ट गरी म.ले.प.फा.नं.२७२ ले पालिकाको समष्टिगत आर्थिक कारोबारको यथार्थ अवस्था चित्रण गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

विवरण	**गतवर्षको जिम्मेवारी**	**यसवर्षको प्राप्ति**	**यसवर्षको भुक्तानी**	**बैङ्क मौज्दात**
सुत्र अनुसारको वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७२)	१९२७७४४१.१०	७१३०३१०४१.११	६२३४५४३७०.६८	२७९३२६८५६.७८
एकीकृत आर्थिक विवरणअनुसार	१८६७००७५७	१०४१११०५६५	९४८३५९७०६	२७९४५१६१६
फरक	(६०७६६८४.१)	(३२८०७९५२३.८९)	(३२४९०५३३५.३२)	(१२४७५९.२२)

सैद्धान्तिक बेरुजु

१० **बैङ्क हिसाब विवरण -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७६ अनुसार पालिकाको कारोबार, आय व्ययको लेखा प्रणाली तथा राजस्व र खर्च शीर्षकको वर्गीकरणअनुसार लेखाङ्कन र बैङ्क हिसाब मिलान विवरण (म.ले.प.फा.नं.२१२) तयार गरी हिसाब भिडान समेत गर्नुपर्दछ । पालिकाले बैङ्क हिसाब मिलान विवरण तयार गरेकोमा वर्षान्तमा चालु तथा पुँजिगत खर्च खाताबाट जारी भएका चेक साट्न बाकी रहेको कारण श्रेस्ता भन्दा बैङ्क मौज्दात रु.४४०२० बढी रहेको जनाएको छ ।पालिकाले यस्तो फरक परेको रकम एकिन गरी श्रेस्ता र बैक अनुसारको हिसाब मिलान गर्नुपर्दछ ।स्रेस्ता र बैङ्क मौज्दात देहायअनुसार छः

सि.नं.	**खाताको नाम**	**श्रेस्ता अनुसार बाँकी**	**बैंक स्टेटमेण्ट अनुसार बाँकी**	**हिसाब मिलान गरेको रकम**	**फरक**

	संचित कोष	२४३५२२१८९।68	२४३५51609।68		44020
	विविध कोष खाता	५४३८५१४	५४३८५१४		०
	विभाज्य कोष खाता	६४६०७७४	६४६०७७४		०
	पूँजीगत खाता	०	०		०
	धरौटी खाता	१८३७७०३५	१८३७७०३५		०
	चालू खाता	०	०		०
	विपद व्यवस्थापन	४४६८३१४	४४६८३१४		०
जम्मा		२७९४५१६१६	२७९४९५६३६		44020

सैद्धान्तिक बेरुजु

११ **सशर्त अनुदान फिर्ता -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ४५ अनुसार सञ्चित कोषबाट स्थानीय तहमा भएको वित्तीय हस्तान्तरणको रकममध्ये सम्बन्धित आर्थिक वर्षभित्र खर्च नभई बाँकी रहेको शसर्त, विशेष र समपूरक अनुदान स्थानीय तहले सञ्चित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले संघिय सशर्त र विशेष अनुदान रु.५५१६४०९३।४६ र प्रदेशको सशर्त, विशेष र समपुरक अनुदानको रु.२६३२७४२ मिति २०८०।०३।२८ मा फिर्ता गरी हिसाब फरफारक गरेको देखियो ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१२ **आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली**

१२.१ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी लागु गर्नुपर्नेमा लागु गरेको पाइएन। यस सम्बन्धमा देखिएका अन्य व्यहोराहरू तपशिल बमोजिम रहेका छन ।

• स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ अनुसार आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभूत तथ्यांक संकलन, अभिलेखांकन र व्यवस्थापन गर्नुपर्नेमा गरेको पाइएन ।

• पालिकाले एक आर्थिक वर्ष मित्र भएको आर्थिक कारोवारको अनुसूची १४ वमोजिमको ढाँचामा वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरेको पाइएन ।

• पालिकाले कार्यक्रमगत तथा योजनागत खाता राखेको पाइएन । साथै पालिकाबाट यस वर्ष संचालित कार्यक्रम तथा योजनाको कार्यान्यवयन र सेवा प्रवाह समेतको वार्षिक कार्यक्रम अनुसारको प्रगति प्रतिवेदन तयार गरेको पाइएन।

• अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ बमोजिम मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्नेमा पालिकाले सो बमोजिमको मध्यकालीन खर्चको संरचना तयार गरेको पाइएन ।

• विषयगत क्षेत्रमा संचालन हुने कार्यक्रममा बैठक भत्ता, भ्रमण भता, तालिम, गोष्ठीतर्फ बढी केन्द्रीत भई वितरणमुखी रहेको पाइयो ।

• पालिकाले जिन्सी सामानको एकीकृत विवरण तथा सहायक जिन्सी खाता अध्यावधिक नगरी वडा कार्यालय तथा विभिन्न संघ संस्थालाई वितरण गरेको पाइयो ।

• वडा कार्यालयमा रहेका जिन्सी सामान अभिलेख पालिकाको मूल जिन्सी खातामा अध्यावधिक गरेको पाइएन ।

• साना तथा ठूला सबै निर्माण कार्यको नापी किताब कम्प्यूटरबाट तयार गरिएको लुजशिटमा भरी भुक्तानीको लेखासाथ राख्ने गरेको छ । कतिपय निर्माण कार्यलाई थप निरन्तरता दिन वा अन्य कारणले पछि पनि पुनरावलोकन गर्न पर्ने भएकोले आवश्यक परेको समयमा उपलब्ध हुन सक्ने गरी संस्थागत स्मृतिको लागि डिजिटलाईज गरी वा अन्य तवरले सुरक्षित राख्न आवश्यक देखिन्छ ।

• कतिपय सड्क तथा कुलो/नहर निर्माण तथा मर्मतमा सो स्थानको चेनेज नं. उल्लेख गर्ने नगरेबाट एकै कार्यको लागि दोहोरो भुक्तानी हुन सक्ने र निर्माणस्थलको अनुगमन निरीक्षणमा द्विविधा हुने भएकोले जुनसुकै समयमा पनि निर्माणस्थलको पहिचान हुने गरी चेनेज लगायतका संकेतहरूलाई अनिवार्य गर्नुपर्दछ ।

• जुनसुकै निर्माणकार्य, मालसामान, परामर्श सेवा वा अन्य सेवा खरिदको लागि लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा कार्यालयले निर्माण तथा सेवा सम्बन्धी कार्यको लागत अनुमान तयार गरेको भए तापनि लागत अनुमान वेगर फर्निचर, कार्यालय सामान, कम्प्यूटर आदि खरिद गरेको देखिन्छ ।

• मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम ६ (क) अनुसार ठेक्का सम्झौता र कर भुक्तानीको जानकारी सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयलाई नदिई आर्थिक वर्षको अन्तमा मात्र दिइएको तथा इ टिडिएस नगरेको ।

• कार्यालयले उद्देश्य प्राप्तिमा आइपर्ने सम्भावित जोखिमहरू पहिचान गरी निराकरणको प्रयास गरेको अभिलेख नराखेको ।

• कुनै रकम भुक्तानी दिँदा रित पुगे वा नपुगेको जाँच गरी रसिद बील भर्पाइहरुमा सिलसिलेवार नम्बर राखी कार्यालय |प्रमुखले तोकेको कर्मचारीले भुक्तानी भएको जनाउने छाप समेत लगाई दस्तखत गरी प्रमाणित गर्नुपर्नेमा सो अनुसार गरेको पाइएन ।

• सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ र ८ खरिद अनुसार गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्नेमा तयार गरेको पाइएन ।

• स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १३ वमोजिम आर्थिक वर्ष शुरु हुनुभन्दा पन्ध्र दिन अगावै पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको निर्माण सामग्री मूल्य, ज्याला, भाडा तथा अन्य महशुलको स्थानीय न्यूनतम दररेट तोक्नु पर्नेमा तोकेको पाइएन ।

• स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७४ (२) अनुसार सार्वजनिक खरिद नियमावली बनाई लागु गर्न सक्ने व्यवस्था भएकोमा वनाएको पाइएन ।

• सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार यस वर्ष कार्यसम्पन्न भएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरु उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा गरेको पाइएन ।

• संस्था दर्ता ऐन, २०३४ को दफा ३ अनुसार पालिकाबाट संचालन भएका विभिन्न योजना निर्माण गर्न गठन गरेका उपभोक्ता |समिति उक्त ऐनको व्यवस्था अनुसार मान्यता प्राप्त हुने गरी दर्ता गरेको पाइएन ।

• सञ्चालित योजनाको सूचना पाटीमा आय-व्यय, अपेक्षित र वास्तविक लाभका साथै उपभोक्ताको योगदान र कार्यसम्पादन |लगायतका विषयमा स्पष्ट गरी सरोकारवाला सहितको सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परीक्षणलाई अनिवार्य गर्नु गराउनु पर्नेमा अधिकांशतः पालना भएको पाइएन ।

• वातावरण संरक्षणको एकीकृत दीर्घकालिन योजना तयार नगरेको ।

• सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०६५ को नियम १४ अनुसार नागरिक वडापत्रमा उल्लेखित सेवाहरूको कार्यान्वयन स्थिति अनुगमन गर्न अनुगमन संयन्त्र तय गरेको पाइएन ।

• निजामती सेवा ऐन, २०४९ वमोजिम कार्य विवरण वनाई लागु गरेको पाइएन ।

• पालिकामा समाहित भएका साविकका गाउँ विकास समितिको नाममा रहेको पेश्की तथा बेरुजु अभिलेख समायोजन भएको पालिकामा कायम गरी नियमानुसार पेश्की फयौट तथा बेरुजु सम्परीक्षण कार्य गर्नुपर्नेमा यस पालिकामा समाहित भएका साबिकका विषयगत कार्यालयको बेरुजू लगत तथा सम्परीक्षणको अभिलेख पालिकाले यकीन गरी अध्यावधिक गरेको छैन ।

• पालिकाले चल अचल सम्पति, दायित्व तथा अभिलेख उक्त कार्यालयहरु समाहित भएका पालिकामा स्वतः हस्तान्तरण हुने व्यवस्था अनुसार पालिकाले सम्पतिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत तयार गर्नु पर्ने भनी गत विगतको प्रतिवेदनमा उल्लेख भए पनि सो व्यवस्थाको कार्यान्वयन भएको पाइएन ।

तसर्थ पालिकाले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई तोकिए बमोजिम प्रभावकारी र विश्वशनीय बनाइ सेवा प्रवाह सुदृढ बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१२.२ **आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा** - प्रत्येक स्थानीय तहले आफ्नो आन्तरिक कारोवार, आन्तरिक जाच एवं आर्थिक कार्य प्रणाली प्रभावकारी र व्यवस्थित गराउन आन्तिरिक लेखापरीक्षण शाखा गठन गर्नुपर्ने व्यबस्था भएपनि आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा गठन भएको छैन । आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा गठनको अभावमा आर्थिक कारोवार अव्यवस्थित भई वित्तीय जोखिम वढ्ने संभावना रहन्छ । तसर्थ यस नगरपालिकाले आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा गठन गरी आर्थिक कारोवारको यथार्थता एवं वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण गर्ने तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१२.३ **आन्तरिक लेखा परीक्षण** - स्थानीय तह संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७७ (२) मा स्थानीय तहले आर्थिक कारोबारको नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारीताको आधारमा प्रत्येक चौमासिक समाप्त भएको एक महिना भित्र आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने उल्लेख छ । तर पालिकाले यस वर्षको आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराएको छैन । तसर्थ कानुनमा तोकिए बमोजिम आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराई आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१३ **क्षेत्रगत बजेट र खर्च सम्बन्धी विवरण** - स्थानिय तहले एकीकृत,समानुपातिक र दिगो विकासका क्षेत्रगत रुपमा समानुपातिक बजेट विनियोजन गरी खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ । यस नगरपालिकाको आ.व २०७९।०८० मा क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिती देहाय अनुसार रहेको छ ।

मुख्यक्षेत्र	**वार्षिक वजेट**	**खर्च रकम**	**कुल खर्च मध्ये प्रतिशत**
आर्थिक विकास	९,१७,६४,७०४.००	३,४७,२३,१८५.३७	5.71

सामाजिक विकास	४७,१३,०५,५१२.००	३३,४९,८८,२६२.२६	55.11
पूर्वाधार विकास	२४,१३,७९,४०८.००	१२,०६,८५,९४८.११	19.८५
सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्र	१,२१,५०,000.00	३५,०४,१७४.९७	0.57
कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	२०,८६,४७,४७६.००	११,३८,६५,९६९.६२	18.७3
जम्मा	१,०२,५२,४७,१००.००	६०,७७,६७,५४०.३३	**१००**

माथि प्रस्तुत तालिका अनुसार नगरपालिकाले सामाजिक क्षेत्रमा सबैभन्दा बढी अर्थात रु.४७,१३,०५,५१२.०० र सबैभन्दा कम सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्र अर्थात रु.१,२१,५०,०००.०० विनियोजन गरेको छ ।कुल खर्चमा खर्च प्रतिशत विश्लेषण गर्दा सामाजिक विकास क्षेत्रमा नै सबैभन्दा बढी ५५.११% तथा सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्रमा सबैभन्दा कम अर्थात ०.५९% खर्च प्रगति भएको छ ।यसरी सबैभन्दा बढि बजेट विनियोजन गरेको पूर्वाधार क्षेत्रको खर्चमा सबैभन्दा कमी देखिएकोले पालिकाले पूजिगत खर्च गर्ने क्षमतामा सुधार गरी अपेक्षित विकासको नतिजा हासिल गर्ने तथा लक्ष्यनुसार खर्च प्रगति हासिल गरी नगरवासीको सुशासन तथा संस्थागत विकासमा ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१४ **त्रैमासिक पूँजीगत खर्च -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम १६ (१०) बमोजिम स्वीकृत भएको कार्यक्रममा नियम ३५ बमोजिम त्रैमासिक प्रगति विवरण वनाई पेश गर्नुपर्ने र त्रैमासिक कार्यलक्ष्य तथा कार्यक्रम बमोजिम कार्यसम्पादन सम्पन्न गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले उपलब्ध गराएको विवरणअनुसार पूँजीगत खर्च वार्षिक रु.२० करोड ६७ लाख ८९ हजार ४६१ खर्च भएकोमा प्रथम त्रैमासिकमा रु.२ करोड ४३ लाख ९० हजार ६४६ अर्थात ११.७९ प्रतिशत, दोस्रो त्रैमासिकमा रु. ४६ लाख २४ हजार ३०२ अर्थात २.२३ प्रतिशत तेस्रो त्रैमासिकमा रु.३ करोड ६१ लाख ५५ हजार ५१५ अर्थात १७.४८ प्रतिशत र चौथो त्रैमासिकमा रु १४ करोड १६ लाख १८ हजार ९९८ अर्थात ६८.४८ प्रतिशत खर्च गरेको देखिएको छ । यसरी नै असार महिनामा मात्र रु.९ करोड ८० लाख ८१ हजार ८२२ अर्थात ४७.४३ प्रतिशत खर्च देखिनुले असारमा आएर खर्चको चाप बढेकोले सन्तुलित खर्च व्यवस्थापन भएको देखिएन । स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार त्रैमासिक रुपमा सन्तुलित खर्च हुने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनु पर्दछ ।

		कुल खर्च		त्रैमासिक खर्च

क्र.स.	बजेट उपशिर्षक		प्रथम त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेश्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	असार महिना
१	पूँजिगत खर्चतर्फ	२०६७८९४६१	२४३९०६४६	४६२४३०२	३६१५५५१५	१४१६१८९९८	९८०८१८२२
	प्रतिशत	१००	११.७९	२.२३	१७.४८	६८.४८	४७.४३

सैद्धान्तिक बेरुजु

१५ **बजेट सीमा निर्धारण समिति -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६(१) बमोजिम पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय, राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम, अनुदान, ऋण र अन्य आयको प्रक्षेपण तथा सोको सन्तुलित वितरणको खाका र बजेट सीमा निर्धारण गर्न ७ सदस्यीय स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति गठनको व्यवस्था छ । उक्त समितिले आयको प्रक्षेपण, साधनको सन्तुलित वितरणको खाका, बजेटको कूल सीमा, बजेटको क्षेत्रगत सीमा निर्धारण, बजेट तथा कार्यक्रमको प्रथमिकिकरण, विषयक्षेत्रगत बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन तय गर्नुपर्ने जस्ता कार्यहरु फाल्गुन महिनाभित्र सम्पन्न गरिसक्नुपर्ने र बजेट प्रक्षेपण गर्दा बजेट वर्षपछिको थप दुई वर्षको समेत प्रक्षेपण तयार गर्नुका साथै तयार भएको आगामी आर्थिक वर्षको बजेट सीमा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले चैत्र १५ गतेभित्र पालिकाका विषयगत शाखा तथा वडा समितीलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने कानुनी व्यवस्था रहेकोमा पालिकाले समितिको गठन गरेको छैन । ऐनमा व्यवस्था भएअनुसार बजेट सीमालगायत क्षेत्रगत विषय समेटी बजेट प्रक्षेपण सम्बन्धी नियम तथा कार्यविधि तर्जुमा एवं सोको पालनामा सम्बन्धित पदाधिकारीको ध्यान जानुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१६ **बजेट पेश, पारित र अख्तियारी -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ मा स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार १० गते भित्र पेश गर्ने र यसरी पेश भएको बजेट छलफल गरी असार मसान्तभित्र सभाबाट पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । सोही ऐनको दफा ७३ मा सभाबाट बजेट स्वीकृत भएको ७ दिनभित्र स्थानीय तहका प्रमुखले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस पालिकाको उपप्रमुखले मिति २०७९-०३-१० मा रु.९५ करोड ९१ लाख ९४ हजारको बजेट सभा समक्ष पेश गरेकोमा सभाबाट मिति २०७९-०४-०५ मा पारित भएको छ । यसैगरी स्थानीय तहका प्रमुखले मिति २०७९-०४-१९ मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गरेको देखिन्छ । पालिकाले समयमानै बजेट पेश,स्वीकृत र अख्तियारी प्रत्यायोजन गरी बजेट कार्यान्वयनमा प्रभावकारी ल्याउनुपर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१७ **स्थानीय तथ्याङ्क, अभिलेख तथा स्रोत नक्साङ्कन -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम स्थानीयतहले आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभुत तथ्याङ्क संकलन, अभिलेख र सोको ब्यवस्थापन गर्नुपर्ने तथा आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक श्रोत अन्तर्गत खानी, जंगल तथा अन्य श्रोत, पूर्वाधार अन्तर्गत सडक, पुल, खानेपानी लगायतको अभिलेख तथा श्रोत नक्साङ्कनसहितको पालिकाको प्रोफाइल तयार गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । पालिकाले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको तथा स्रोत नक्साङ्कन गरेको देखिएन । स्थानीय तहका हरेक प्राथमिकीकरणका क्रियाकलाप सञ्चालनमा तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भुमिका खेल्ने हुँदा सोको संकलन र अभिलेख राख्ने कार्यमा पहल हुनु आवश्यक छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

१८ **वार्षिक लक्ष्य तथा प्रगति -** कार्यालयले चौमासिक र बार्षिक स्तरको प्रगती विवरण बनाई पेश गर्नुपर्नेमा कार्यालयले सञ्चालन गरेका स्थानीय स्तर, जिल्ला तथा केन्द्रिय स्तरका योजनाको नियम बमोजिमको ढाँचामा चौमासिक प्रगती विवरण तयार गरेको देखिएन । बजेट खर्च गर्ने तथा खर्चको तोकिएको ढाँचामा बार्षिक प्रगति तयार नगर्ने प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई जिम्मेवार बनाउनु पर्दछ ।पालिकाले उपलब्ध गराएको विवरण अनुसार यस वर्ष कुल कार्यक्रम २०५ वटा रहेकोमा शून्य प्रगति अर्थात काम नभएका ३० वटा कार्यक्रम रहेका छन् भने ७५ प्रतिशत भन्दा कार्य प्रगति भएका १७५ वटा कार्यक्रमहरु रहेका छन्। अतः पालिकाले कार्यान्वियनयोग्य निती तथा कार्यक्रम छनौट गरी तिनीहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्दछ ।

कार्यक्रम/योजना	**कुल कार्यक्रम**	**वार्षिक प्रगति स्थिति**				
		शून्य प्रगती	**२५ प्रतिशत सम्म प्रगति**	**५० प्रतिशत सम्म प्रगति**	**७५ प्रतिशत सम्म प्रगति**	*७५ प्रतिशत भन्दा माथि*
कार्यक्रम संख्या	२०५	३०	०	०	०	१७५

सैद्धान्तिक बेरुजु

१९ **योजनाको प्राथमिकीकरण -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा २४ मा स्थानीय तहले आवधिक योजना बनाई लागू गर्नुपर्ने उल्लेख गरेको छ । स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ को दफा ५.२.४ सँग सम्बन्धित अनुसूची ३ मा आयोजना प्राथमिकीकरणका आधारहरू गरिवी निवारण, उत्पादनमूलक, रोजगारी, लागत सहभागिता, स्थानीय स्रोत र साधन, समावेशी विकास, दिगो र वातावरण संरक्षण र भाषिक र सांस्कृतिक विकास उल्लेख गरेको छ र सोही अनुसार गणना गरी प्राथमिकता आधारमा योजना छनौट गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा निम्नाअनुसारका कुल १६० योजनामा वजेट विनियोजन गरेको छ। उपर्युक्त विवरणअनुसार नगरपालिकाले साना र वितरणमुखी योजनाहरु सञ्चालन गरेको देखिन्छ । पालिकाले यस वर्ष जम्मा १६० वटा योजना संचालन गरेकोमा रु.५ लाख भन्दा मुनिका ८२ वटा योजना छन् जुन कुल योजना संख्याको

५१ प्रतिशत हुन आउँछ ।जसले गर्दा सञ्चालित योजनावाट दीर्घकालिन प्रतिफल प्राप्त नहुनका साथै चालु प्रकृतिका खर्चमा बृद्धि भै लागत प्रभावी नहुने तथा निर्माण कार्यको गुणस्तरमा समेत प्रश्न उठ्ने हुँदा पालिकाले योजना वस्तुनिष्ठ तवरले प्राथिमिकीकरण र छनौट गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।

विवरण	रु १ लाख सम्म	रु १ लाख देखि २ लाखसम्म	रु २ लाखदेखि ५ लाखसम्मका	रु ५लाख देखि १० लाखसम्मका	रु १० लाखभन्दा बढीको	जम्मा
योजना संख्या	४	३०	४८	३४	४४	१६०
जम्मा रकम	३८०००००	४८०००००	१६९०००००	३२२०००००	७७००००००	१३४७०००००

सैद्धान्तिक बेरुजु

२० **अबण्डा बजेट -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम स्थानीय आर्थिक अवस्था समेतको आधारमा बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरणका आधार तयार गरी स्रोत अनुमान तथा सीमा निर्धारणका आधारमा अबण्डा नराखी आय—व्ययको अनुमान पेस गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाले यो वर्ष पूजिगत तर्फ रु.६० लाख अबण्डा बजेट व्यवस्था गरी विभिन्न योजनाहरु तथा कार्यहरुमा खर्च गरेको छ। बजेट अबण्डामा राखी कार्यपालिकाको निर्णयबाट खर्च गर्ने गरेको देखिन्छ । जसले गर्दा वित्तीय अनुशासन र पारदर्शिता कायम हुँदैन तसर्थ बजेट खर्चलाई पारदर्शिता र पद्धतिमा आधारित बनाउनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२१ **आयोजना बैक -** स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा २४ मा पालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रका विषयमा स्थानिय स्तरको विकासको लागि आवधिक, वार्षिक, रणनितिगत विषय क्षेत्रगत मध्यकालिन तथा दीर्घकालिन विकास योजना बनाई लागू गर्नुपर्ने, त्यस्ता योजना संघिय सरकार र प्रदेश सरकारका योजना अनुकूल हुनुपर्ने विभिन्न अन्तरसम्बन्धित विषयलाई ध्यान दिई योजना तर्जुमा गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ ।योजना बनाउँदा आर्थिक विकास र गरिवी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुग्ने उत्पादन मूलक र छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने, जनताको जीवनस्तरमा आम्दानी र रोजगार बढ्ने, स्थानिय स्तरका जनताको सहभागिता जुट्ने, स्वयंम परिचालन गर्न सकिने तथा लागत

कम लाग्ने, स्थानिय स्रोत साधन र सीपको अधिकतम प्रयोग हुने, पिछडिएको वर्ग र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने योजना सञ्चालन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर पालिकाले आवधिक योजना बनाई कार्यान्वयनमा ल्याएको पाइएन । स्थानिय आवधिक योजना र आयोजना बैंकको अवधारणा कार्यान्वियन गरी आयोजना छनौट र आयोजना व्यवस्थापनमा प्रभावकारिता ल्याउनुपर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२२ **प्रशासकीय संगठन र जनशक्ति व्यवस्थापन -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको कार्यबोझ, राजस्व क्षमता, खर्चको आकार र स्थानीय आवश्यकता समेतलाई ध्यानमा राखी कर्मचारी समायोजन भएपछि मात्र संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा स्थानीय तहमा संगठन संरचना कायम हुने व्यवस्था छ । पालिकामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित ५६ दरबन्दी स्वीकृत रहेकोमा लेखापरीक्षण अवधि सम्म प्रमुख प्रशाकीय अधिकृत सहित ३५ जना पदपूर्ती भएको देखिन्छ । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार आन्तरिक लेखापरीक्षण अधिकृत तथा सब इन्जिनियर सहित २१ पदहरु रिक्त रहेका छन् । दरबन्दी बमोजिम जनशक्तिको पूर्णता नहुँदा विषयगत कार्यक्रम सञ्चालन, सेवा प्रवाह तथा पालिकाको समग्र कार्य सम्पादनमा असर परेको स्थिति छ । तसर्थ रिक्त पदहरु यथाशक्य छिटो पूर्ति गरी सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ

सैद्धान्तिक बेरुजु

२३ **कर्मचारी कल्याण कोष -** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ९१ बमोजिम स्थानीय तहले स्थानीय सेवाको दरबन्दीमा कार्यरत प्रत्येक कर्मचारीले खाइपाई आएको मासिक तलवबाट १० प्रतिशत रकम कट्टा गरी सो रकम बराबरले हुन आउने रकम थप गरी जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले अनुदानको रकमबाट ट्रान्सफर गरी र कर्मचारी कल्याण कोषमा रहेको रकमबाट मान बहादुर आले (का.स.) कर्मचारीहरुलाई अवकाश भए वापत रु. १३२२१९१ भुक्तानी गरेको छ । कोष संचालन सम्बन्धी कानुनको व्यवस्था पालिकाले गरे तापनि स्थानीय सरकार स्चालन ऐनले व्यवस्था गरे वमोजिम खाइपाई आएको तलवबाट नभई अनुदान रकमबाट कट्टा गरी ट्रान्सफर गरेको रकमबाट खर्च गर्नु उचित देखिएन । यस्तो खर्च कानूनद्वारा व्यवस्थित गरिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२४ **आर्थिक सहायता -** पालिकाले स्पष्ट मापदण्ड र कार्यविधि तर्जुमा गरी तथा बजेट विनियोजन गरेर मात्र आर्थिक सहायता वितरण गर्नु पर्दछ। पालिकाले मापदण्ड र कार्यविधि तयार नगरी विभिन्न संघसंस्था र व्यक्तिहरुलाई रु.५१५६५० आर्थिक सहायता वितरण गरेको छ ।यसरी निश्चित विधि र मापदण्ड वेगर आर्थिक सहायता वितरण गर्ने प्रक्रियामा नियन्त्रण हुनु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२५ **कानून र सञ्चालन स्थिति -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरुले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधिनमा रही नियम निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा

ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ । जसअनुसार स्थानीय तह सञ्चालनको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट ३० नमूना कानूनहरु बनाई उपलब्ध गराएकोमा यस पालिकाले हालसम्म २ वटा ऐन, २ वटा नियमावली, १९ कार्यविधि तथा ७ वटा निर्देशिका र ४ वटा नम्स गरी जम्मा ३४ वटा कानुन निर्माण गरी कार्यान्यिनमा ल्याएको छ । तसर्थ उक्त कानूनहरु राजपत्रमा प्रकाशन गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२६ **न्यायीक समिती -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४६ देखि ५३ सम्म न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र तथा न्याय सम्पादन प्रक्रियाको व्यवस्था गरेको छ । समितिमा परेको उजुरीमध्ये मेलमिलाप प्रकृतिका आधारमा विवाद दर्ता भएको ३ महिनाभित्र टुङ्गो लगाउने व्यवस्था छ । तर लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार गतबर्ष फछ्र्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउन बाकी २९ र यो बर्ष थप भएको २३ गरी कुल ५२ विवाद तथा उजुरी दर्ता भएकोमा १२ वटा मात्र फछ्र्यौट भई ४० बाँकी देखिन्छ । न्याय सम्पादन प्रक्रियालाई ऐनले तोकेको म्यादभित्र फछ्र्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२७ **सेवा प्रवाह सम्बन्धी विवरण -** स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ३ मा पालिका तथा वडा कार्यालयहरुको काम,कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था छ । पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका जनताहरुलाई छिटो, छरितो तथा मितव्ययि तवरले सेवा प्रवाह गरी स्थानिय स्तरमा सुशासनको प्रत्याभूति हुने गरी सेवा प्रवाह गर्नुपर्दछ ।उपलब्ध विवरण अनुसार पालिकाले यस आ.व मा प्रदान गरेको सेवा प्रवाहको स्थिती देहायबमोजिम रहेको छ ।

विवरण	**जम्मा संख्या**
स्वीकृत घरनक्सा दर्ता पास	३
जन्मदर्ता	१८५१
मृत्युदर्ता	९५२
बसाईसराई दर्ता	१७
विवाह दर्ता	९८७
सम्बन्धविच्छेद दर्ता	०

ग्राभेल सडक निर्माण	१० वटा
ग्राभेल सडक मर्मत	२५ वटा

सैद्धान्तिक बेरुजु

२८ **सहकारी नियमन -** सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ७३ अनुसार मासिक, चौमासिक, वार्षिक प्रतिवेदन बुझाउनु पर्ने र सहकारी नियमावली, २०७५ को नियम २८(४), सहकारी संस्थाहरुको सुपरीवेक्षण, निरीक्षण तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७८ को दफा ३ मा मासिक प्रतिवेदन प्रत्येक महिना ७ गते भित्र एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) दाखिला गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिका भित्रका सहकारी संस्थाहरुले एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) बाट विवरण दाखिला गरेको पाइएन । त्यसैगरी पालिकाबाट अनुगमन निरीक्षण गरी तयार गरिएको प्रतिवेदन समेत लेखापरीक्षणका क्रममा पेश भएन । जसले गर्दा सहकारीको सञ्चालन अवस्था बारे अध्ययन गर्न सकिएन । तसर्थ ऐन, नियमावली र निर्देशिका अनुसार प्रणालीमा विवरण दाखिला गर्न लगाई सोको प्रभावकारी अनुगमन गर्नु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

२९ **जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन -** आर्थिक कार्यविधी तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ९९ सोही नियमावलीको नियम ९४,९५ र ९६ बमोजिम जिन्सी मालसामानको लगत खडा गरी राख्नुपर्ने,सोको निरीक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने, प्रतिवेदनमा उल्लेखित सामान मध्ये मर्मत गर्नुपर्ने सामान ३ महिना भित्र र लिलाम गर्नुपर्ने सामान ६ महिना भित्र लिलाम गरी सक्नु पर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले आ.व २०७९।०८० को जिन्सी निरीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन २०८०।०९।११ प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत समक्ष पेश गरे तापनि उक्त निरीक्षण प्रतिवेदनमा सामानहरुको अवस्थामा बिग्रिएको जनाए तापनि जिन्सी सामाग्रीहरु मर्मत गर्नुपर्ने वा लिलाम गर्नुपर्ने भन्नेबारेमा खुलाएको देखिएन जसले गर्दा जिन्सी सामाग्रीहरुको यथार्थ अवस्था बारेमा प्रष्ट हुदैन ।पालिकाले जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदनमा सामानहरुको यथार्थ अवस्था देखिने प्रतिवेदन तयार गरी सार्वजनिक सम्पत्तीको संरक्षण र व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३० **खर्च विश्लेषण -** पालिकाले यस बर्ष कुल आन्तरिक राजस्व रु.४ करोड ३२ लाख ८२ हजार ४०४, राजस्व बाँडफाँड , विभाज्य कोष (दहत्तर बहत्तर) र अनुदानबाट रु.५२ करोड २३ हजार ९८७ समेत रु.७६ करोड ३३ लाख ६ हजार ३९१ आम्दानी भएकोमा चालु तर्फ रु.४० करोड ९ लाख ७८ हजार ७९ र पूँजिगत तर्फ रु.२० करोड ६७ लाख ८९ हजार ४६० र बित्तिय ब्यबस्था तर्फ रु ० समेत रु.६० करोड ७७ लाख ६७ हजार ५३९ खर्च

भएको छ । खर्च मध्ये आन्तरिक राजस्वको हिस्सा ९.७७ प्रतिशत रहेको छ । यसबर्ष पदाधिकारी सुबिधामा रु.१ करोड १९ लाख ६ हजार ४०० खर्च भएको छ जुन आन्तरिक राजस्वको २० प्रतिशत रहेको छ । पालिकालाई प्राप्त भएको सबै अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकमबाट ५३ प्रतिशत चालु र २७ प्रतिशतमात्र पूँजिगत निर्माणमा खर्च भएको देखिन्छ । यसबाट पालिकाहरुले बिकास निर्माण कार्यक्रम संचालनमा न्युन खर्च गरी प्रशासनिक कार्यमा बढि खर्च गरेको देखिन्छ । प्रशासनिक खर्च नियन्त्रण गर्दै प्राप्त अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकम अधिकरुपमा बिकास निर्माणमा परिचालन गरिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३१ **यन्त्र उपकरण संचालन तथा राजस्वको विश्लेषण -** नगरपालिका जे.सि.बी, दमकल, ट्रयाक्टर, ट्रिपर,एम्बुलेन्स रहि उक्त यन्त्र उपकरण संचालनका लागि यस वर्ष इन्धन खर्च रु. ३० लाख ९१ हजार २०८ गरेको तथा उक्त सवारी साधनहरुमा के कति मर्मत खर्च भयो भनी विवरण माग गर्दा मर्मत तथा सम्भारको लगत तथा यन्त्र उपकरण संचालन बापतको आय लेखापरीक्षणको क्रममा पेश भएन ।यस सम्बन्धमा पालिकाले उल्लेखित उपकरणहरु भाडामा दिने नगरेको पालिकाको काममा नै प्रयोग गर्ने गरेको जनाएको छ ।उपकरण पालिका आफैले तथा भाडामा संचालन सम्बन्धी कुनै कार्यविधी तयार गरेको छैन भने पालिकाले आफ्नो कार्यमा जेसिबी,ट्रयाक्टर र ट्रिपर प्रयोग गर्ने गरेको उल्लेख गरेकोमा उक्त उपकरणहरु प्रयोग गरी सम्पन्न गरेको कार्यको प्राविधिक पुष्ट्याई सहितको कार्यको परिमाण खुल्ने अभिलेख राखेको छैन जसबाट उपकरणहरुको संचालन खर्चको सम्बन्धमा विश्लेषण गर्न सकिएन । पालिकाको उपकरणहरु आफ्नै कार्यमा प्रयोग गरेको कार्यको व्यवस्थित रुपमा पारदर्शि तवरले अभिलेख राखुपर्दछ र यस्ता उपकरण संचालन गर्दा लाभ लागत विश्लेषण गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३२ **खरिद योजना -** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ ले वार्षिक १० करोड भन्दा बढीको खरिद गर्दा गुरु योजना तयार गर्नुपर्ने र नियम ८ अनुसार वार्षिक १० लाख भन्दा बढीको खरिद गर्दा वार्षिक खरिद योजना बनाउनु पर्ने व्यवस्था छ ।तर पालिकाले वार्षिक खरिद योजना तयार नगरी खरिद कार्य गर्ने गरेको छ । जसले गर्दा ठेक्का व्यवस्थापन नहुने, उपयुक्त समयमा गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवा प्राप्ति नहुने, समयमा नै निर्माण कार्य सम्पन्न नहुने र पूँजीगत खर्च पनि वर्षान्तमा अत्याधिक पुगेको देखिन्छ । अतः वार्षिक खरिद योजना तयार गरी खरिद कार्य गर्नुपर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३३ **धरौटी -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ६४ मा धरौटी रकमको गोश्वारा धरौटी खाता र व्यक्तीगत धरौटी खाता अध्यावधिक गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । नगरपालिकाले पेश गरेको विवरण अनुसार गतवर्षको धरौटी जिम्मेवारी रु. १५८१७१९४.७४, यो वर्षको प्राप्त धरौटी आम्दानी रु.५६१२८६३.०८ समेत जम्मा आम्दानी रु. २१४३००५७.८२ भएको मध्ये फिर्ता रु. २९३९५०३.०० गरी बांकी धरौटी रु. १८३७७०३४.८२ देखिन्छ । व्यक्तिगत धरौटी खाता अद्यावधिक नगरेको कारण धरौटी खातामा मौज्दात रहेको रु. १८३७७०३४.८२ मध्ये कुन वर्ष देखिको कस्को नामको के वापत धरौटी रहेको हो यकिन हुँदैन । धरौटी

रकम फिर्ता गर्दा व्यक्तिगत धरौटी खाता नरहेकोले बैंक स्टेटमेन्ट अनुसार फिर्ता गर्ने गरेको पाइयो । व्यक्तिगत धरौटी खाता अद्यावधिक नहुंदा दोहोरो फिर्ता हुन सक्ने, वढी रकम फिर्ता हुन सक्ने जोखिम रहने हुँदा धरौटीको व्यक्तिगत अभिलेख खाता अद्यावधिक गरेर मात्र धरौटी फिर्ता गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३४ **म ले प फारमको प्रयोग नभएको** - राजश्व आम्दानी गर्ने कार्यालयहरुले तोकिएका मलेप फारमहरु प्रयोग गर्नुपर्दछ ।राजश्व तर्फ मलेप फारमहरु १०१ देखि ११५ सम्म तोकिएका छन ।जस अनुसार दैनिक राजश्व/आम्दानी खाता १०२, गोश्वारा भौचर १०३, राजश्व आम्दानिको शीर्षगत खाता १०४, राजश्व आम्दानीको गोश्वारा खाता १०५, राजस्व आम्दानीको दैनिक नगद प्राप्त गोश्वारा खाता १०६, राजश्व आम्दानीको दैनिक बैंक भौचर प्राप्त गोश्वारा खाता १०७, राजश्व आम्दानी बैंक नगदी किताब १०८, राजश्वको बैंक हिसाब मिलान विवरण १०९, राजश्व आम्दानीको आर्थिक विवरण/फाँटवारी ११०, करदाताको लगत १११, करदाताको गोश्वारा लगत फारम ११२, राजश्व आम्दानीको लगत र असुली प्रतिवेदन ११३, राजस्व आम्दानीको केन्द्रिय अभिलेख खाता ११४ र कोष अवस्थाको मासिक विवरण ११५ छन् ।राजस्व आम्दानी गर्ने पालिका र वडा कार्यालयहरुको उपरोक्त फारमहरु प्रयोग गरेको पाइएन ।फारमहरु प्रयोग नभएकोले रसिदबाट प्राप्त भएको आम्दानीको यकिन हुन सकिनए ।तोकिएको मलेप फारम नं हरु प्रयोग गरी आम्दानीको अभिलेख चुस्त र दुरुस्त राख्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३५ **कर तथा शुल्क असूली** - स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ५५,५६,५७,५८,५९ र पालिकाको आर्थिक ऐन, २०७८ मा पालिकाको क्षेत्र भित्र घर बहालकर, सम्पती कर, भुमि तथा मालपोत कर, बिज्ञापन कर र अन्य कर तथा शुल्क असूल गर्ने उल्लेख छ । पालिकाले यस वर्ष आर्थिक ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार विभिन्न शिर्षकमा गरेको आयको अनुमान र असूलीको अवस्था निम्नानुसार छ।

सि.न	आय शिर्षकको नाम	आ.व. २०७९\०८० को अनुमान	जम्मा संकलित रकम	संकलित रकम (प्रतिशतमा)
1	सम्पती कर	२५०००००	७८२४५	३।१
2	भूमिकर/मालपोत	४५०००००	२०७८९१४	४६।१
3	घर / जग्गा वहाल कर	३५०००००	१७९१६१८	५९।७
4	व्यवसाय रजिट्रेष्शन दस्तुर	५०००००	४८५३३५	९७।०

5	व्यवसाय कर	१५०००००	४२९०४५	२८।६
6	अन्य कर	२००००००	१८२४९७५	९१।२
7	न्यायिक दस्तुर	२५०००	१५८००	६३।२
8	दहत्तर बहत्तर बिक्रीवाट प्राप्त आय	२५००००००	०	०
9	अन्य स्रोतवाट प्राप्त रोयाल्टी	६००००००	९७२१७००	१६२।०
10	अन्य सेवा शुल्क तथा बिक्री	८५०००००	०	०
11	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	५०००००	४९००००	९८
12	नक्सापास दस्तुर	३५०००००	३८३६३८	१०।१
13	सिफारिस दस्तुर	२००००००	१९८२४७८	९९।१
14	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	५०००००	६४३१२७	१२८।६
15	नाता प्रमाणित दस्तुर	२०००००	८८५३५	४४।२
16	अन्य दस्तुर	५००००००	४८६८८९०	९७।३७
17	जल स्रोत सम्बन्धी अन्य दस्तुर	६००००००	७०००००	११।६
18	अन्य क्षेत्रको आय	१२००००००	१०५००१०५	८७।५
19	बेरुजु	६९९८८११	६९०००००	९८।७

जम्मा	९०७२३८११	४२९८२४०५	४७।३

सैद्धान्तिक बेरुजु

३६ **नदिजन्य पदार्थ विक्रि ठेक्का** - पालिकाले मरहा खोलाको ८०५३२ घन मिटर, सोनी खोलाको ७९३३९ घन मिटर, वाके खोलाको ८०१०४ घन मिटर र जंगा खोलाको ८०५९० घन मिटर उत्खनन् गर्न सकिने गरी आई.इ.इ. प्रतिवेदन अनुसार मरहा, सोनी र जंगा खोलाको मात्र ठेक्का आव्हान गरेकोमा मरहा क्षेत्र नं १,२ र महरा क्षेत्र नं ३,४ खोलामा मात्र वोलपत्र दर्ता भएको र सोनी, जंगा खोलामा एउटा पनि वोलपत्र दर्ता भएको देखिएन। वोलपत्र दर्ता भएका खोलामा देखिएका व्यहोराहरु देहाय वमोजिम छन् ।

(क) मरहा क्षेत्र नं १,२ र महरा क्षेत्र नं ३,४ खोलाको नदी जन्य पदार्थ विक्रीको लागि क्रमश रु. ७०७०००० र रु. ९०,३६,४००/-को न्युनतम अंक कायम गरी २०७९।११।२९ मा सुचना प्रकाशन गरी पर्न आएका वोलपत्र दातामध्ये मरहा क्षेत्र नं १,२ वढी कवोल गर्ने पौडेल निर्मण सेवा बर्दिवासको कवोल अंक रु. ७०,७०,३५३ र महरा क्षेत्र नं ३,४ को वढी कवोल गर्ने अनिश कन्स्ट्रक्सन प्रा लि को कवोल अंक रु. ९०,८१,५८२ मिति २०८०।१।८ मा स्वीकृत भएकोमा सम्झौता भएको देखिन्छ। नगरपालिकाको मरहा क्षेत्र नं १,२ खोलाको ठेक्का ठेकेदार पौडेल निर्मण सेवा र मरहा क्षेत्र नं ३,४ खोलाको ठेक्का ठेकेदार अनिश कन्स्ट्रक्सन प्रा लि लिएकोमा संझौता बमोजमि ८०५३२ घनमिटर परिमाण उत्खन्न गर्नुपर्नेमा कति उत्खन्न गरेको विषयमा पालिकाबाट अनुगमन भएको पाइएन ।पालिकाले तोकिएको परिमाणमा नै उत्खन्न भएको भनि तहाँ कार्यालयबाट यकिन हुनुपर्दछ ।

(ख) पालिकाको आन्तरीक आय संकलन ठेक्का वन्दोवस्त गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि २०७६ बमोजिमको दररेटवाट प्रारम्भिक वातावरणीय प्रतिवेदनले तोकेको ३ वटा खोलाको २४००३३ घन मिटर परिमाणको ठेक्का लगाउदा रु. २००।०५ का दरले रु ४,८०,१८,६०१- आम्दानी हुने देखिन्छ। समयमा ठेक्का प्रक्रिया नगरि आर्थिक वर्षको आधा अवधि वितिसके पछि ठेक्काको प्रक्रिया अघि वढाउदा ढिला प्रक्रियाको कारण सम्झौता गर्न र पुनः सुचना प्रकासन गरि ठेक्का लगाउन नसक्दा कार्यालयको आम्दानीमा घाटा पर्न गएको देखिन्छ । तसर्थ प्रारम्भिक वातावरणीय प्रतिवेदनले तोकेको परिमाणको समयमा नै ठेक्का बन्दोवस्त गरी आन्तरीक आय वृद्धि गर्ने तर्फ पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

३७ **दहत्तर बहत्तर शुल्क बाँडफाड** - मधेश प्रदेशको आर्थिक ऐन, २०७८ को दफा ७ मा गाउँ पालिका तथा नगरपालिकाले असूल गरेको दहत्तर बहत्तर शुल्क रकमको ४० प्रतिशत रकम सम्वन्धित पालिकाले प्रदेश संचितकोषमा दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकावाट प्राप्त विवरण अनुसार यस वर्ष प्राप्त भएको निकासी कर र विज्ञापन शुल्कको रकम

बाँडफाँड गरेकोमा रु. ६४,६०,७७४।-प्रदेश संचितकोषमा दाखिला गर्नुपर्नेमा उक्त रकम प्रदेश संचितकोष दाखिला नभई विभाज्यको कोषमा मौज्दात रहेको देखियो । ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार बाँडफाँड भएको रकम प्रदेश संचितिकोषमा दाखिला गर्नुपर्दछ रु.

प्रमाण पेश नगरेको	६४,६०,७७४

३८ **माछा पोखरी र बजार ठेक्का** - नगरपालिकाले आन्तरिक आय-आर्जनको लागी लगाइएका ठेक्काहरुवाट सम्झौता वमोजिम समयमै किस्ता रकम प्राप्त गर्नुपर्दछ । तर नगरपालिकाले माछापोखरी र बजार संचालन गर्न भाडामा लिने व्यवसायी विच ५ र १ वर्षे सम्झौता हुने गरेको छ । सम्झौता वमोजिम आव २०७९।८० मा प्राप्त गर्नुपर्ने आय रु. २०७९२७१ बांकी रहेको देखिएको छ । यो वर्षसम्म किस्ता प्राप्त हुनुपर्ने निम्नानुसारका व्यवसायीहरुबाट किस्ता प्राप्त नभएकोले सम्झौता अनुसार प्राप्त हुनुपर्ने किस्ता वापतको रकम र ढिला बुझाए वापत लाग्ने व्याज, जरिवाना समेत व्यवसायीवाट सरकारी बांकी सरह असुल गर्नुपर्ने रु.

ठेक्काको नाम	ठेकेदार	सम्झौता मिति	अवधि वर्षमा	कबोल अंक	हालसम्म वुझाएको रकम	२०७९।८० मा वुझाउनु पर्ने बांकी रकम
निगौल ठाकुर पोखरी र उल्लार	मानदेव मुखिया	०७६।६।२७	५	६०७८७५५	३६४८६२६	१२१५७५१
मल्हनिया पोखरी	नुरमाछा प्लान फर्म	०७७।८।२०	५	२३८६०००	७१५५००	७६३५२०
	जम्माः					१९७९२७१

मिति **२०८१-१-२६** मा **अशोक विल्डर्स** को १००,००० सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको

असुल गर्नुपर्ने	१९,७९,२७१

३९ **लगत अद्यावधिक गरी नराखेको** - पालिकाले राजस्व बक्यौताको अभिलेखहरुको अद्यावधिक गरी राखेको देखिएन । अभिलेख नरहेकोले गत विगतमा के कति राजस्व बक्यौता रहेको विषयमा यकीन हुन सकिएन । पालिकाले गत विगतसहितको राजस्व बक्यौता अभिलेख अद्यावधिक गरी राजस्वको अभिलेख चुस्त दुरुस्त बनाउनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४० **ठेक्का नलागेको -** ठेक्का नलागेकोः गाउँपालिकाको राजश्व शाखाको विवरण अनुसार पालिका भित्र १५ वटा पोखरी रहेकोमा १३ पोखरी र २ हटिया बजारको ठेक्का लागेको देखिएन ।साथै राजश्व शाखाको भनाई अनुसार पालिका अन्तर्गत अरु पनि पोखरी रहेकोमा त्यसको अभिलेख पालिकासँग रहेको देखिएन ।साथै पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र आय श्रोतको अभिलेख राख्नुपर्नेमा सो राखेको देखिएन ।पालिकाले बाँकी रहेको आन्तरिक आम्दानीको श्रोतको ठेक्का लगाउने तर्फ ध्यान दिदैं आन्तरिक आय बढाउनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४१ **निकासी कर -** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६२क र ढुङ्गा, गिट्टी तथा वालुवा उत्खनन, विकि तथा व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यविधि, २०७७ बमोजिम पालिकाले यस वर्ष नगरपालिकाको नदी खोला र क्रसर उद्योगवाट उत्पादन हुने ढुङ्गा, गिट्टी तथा प्रशोधित वालुवा र ग्राभेल पालिका वाहिर हुने निकासिमा कर शुल्क असूली अमानत विधिवाट नगरप्रहरी मार्फत रु १०८७३३०० उठाएको देखिन्छ। पालिकाले यस्तो कार्य ठेक्का मार्फत गर्नुपर्नेमा आमानत वाट गरेको छ।आमानवाट गर्दा राजश्व चुवाहट हिनामिना हुन सक्न् सम्भावना देखिन्छ सो पालिकाले ठेक्का बन्दोवस्त गरी आन्तरीक आय वृद्धि गर्ने तर्फ पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४२ **राजस्वको अभिलेख -** नगरपालिकाले राजस्व असूलीको लागि सांग्रिला माईक्रोसिस्टम प्रा.लि.ले तयार गरेको सफ्टवेयर प्रयोग गरी राजस्व आम्दानी गर्ने गरेको देखिन्छ । उक्त सफ्टवेयरवाट पालिका र वडा कार्यालयले संकलन गरेको राजस्वको मात्र अभिलेख देखिने तर उक्त संकलन भएको राजस्व बैंक दाखिला भएको देखिने अभिलेख छैन । जसले गर्दा उक्त सफ्टवेयरमा आम्दानी देखिएको राजस्व बैंक दाखिला भए नभएको एकिन गर्न सकिएन । पालिकाको सूत्रको आय व्यय विवरणमा देखिएको शिर्षकगत राजस्व रकम र राजस्व सम्वन्धी सफ्टवेयरवाट देखिने शिर्षकगत राजस्व रकममा फरक देखिन्छ भने राजस्व सम्वन्धी सफ्टवेयरमा वडा कार्यालय र पालिकाको राजस्व शाखावाट रसिद काटेको। रकमको मात्र आम्दानी देखिने तर अन्य वैक दाखिला भएको राजस्व, अस्पतालले दाखिला गरेको राजस्व, वेरुजु दाखिला रकम, र आय ठेक्कावाट प्राप्त रकम उक्त सफ्टवेयरमा आम्दानी देखिदैन । पालिकाले सम्पुर्ण शिर्षकमा हुने आय रकम पालिकाले संचालन गरेको राजस्व सम्वन्धी सफ्टवेयरमा समावेश गर्ने व्यवस्था मिलाउनुका साथै सफ्टवेयर र सूत्रको आय व्यय विवरणमा देखिएको शिर्षकगत राजस्वमा फरक परेको रकमको सम्वन्धमा एकिन गरी हिसाब मिलान गर्नुपर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४३ **रसीद नियन्त्रण खाता -** स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ अनुसार स्थानीय तहले आन्तरिक आम्दानी हुने रकमहरुको नगदी रसिद नियन्त्रण खाता राख्नुपर्दछ। पालिकाले राजस्व असुलीमा प्रयोग हुने रसिद के कति छपाई गर्यो, गत विगतका कति रसिद बाँकी थिए र यो वर्ष कति खर्च भई के-कति आगामी वर्षको लागि जिम्मेवारी सारेको छ तथा कुन शाखा र व्यक्तिलाई के-कति रसिद पठाएको हो सो खुल्ने रसिद नियन्त्रण खाता राख्ने नगरेको अर्थात समान्य अभिलेख राखेकोले राजश्व असुलीमा प्रयोग हुने रसिद उपयुक्त ढङ्गवाट प्रयोग भएको छ भन्न सकिने आधार भएन। रसिदको प्रयोगलाई व्यवस्थित बनाउनु पर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४४ **ढिला दाखिला -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २७ र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ५८ मा प्रचलित कानुन बमोजिम प्राप्त हुने राजस्व रकम कार्यालयमा प्राप्त भएपछि सोही दिन र सोही दिन सम्भव नभए सोको भोलिपल्ट जिम्मेवार व्यक्तिले राजस्वको लेखा राखी बैङ्क दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिका अन्तर्गत रहेका विभिन्न वडा कार्यालयलहरुले आम्दानी भएको राजस्व रकम पाक्षिक वा मासिक रुपमा मात्र बैंक दाखिला गर्ने गरेको देखिन्छ । ऐन नियममा भएको व्यवस्था बमोजिम राजस्व आम्दानी रकम समयमै दाखिला गर्नेतर्फ पालिकाको ध्यान जानुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४५ **सवारी कर -** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६४ मा पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका सवारीमा तोकिए बमोजिम सवारी दर्ता तथा वार्षिक सवारी कर र आफ्नो क्षेत्रमा आउने सबै प्रकारको सवारीमा तोकिए बमोजिम सवारी कर लिनुपर्ने व्यवस्था छ । आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा पालिकाले यस शीर्षकमा कूनैपनि कर संकलन गरेको पाईएन ।हरेक वर्ष दर्ता हुने सवारीको अभिलेख राखी कर असूलीलाई प्रभाबकारी बनाउने तर्फ पालिकाको ध्यान जानु पर्दछ ।

मनोरञ्जन कर - स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६४ बमोजिम सिनेमा, भिडियो हल, सांस्कृतिक प्रदर्शन हल, संगित, थियटर, मनोरञ्जन, प्रदर्शन स्थल, ऐतिहासिक स्थलको प्रवेश शूल्कमा कर लिनुपर्ने व्यवस्था छ । आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा पालिकाले यस शीर्षकमा कूनैपनि कर संकलन गरेको पाईएन । यस पालिकाको क्षेत्र भित्रवाट उठ्नु पर्ने मनोरञ्जन कर एकिन गरी असुल गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४६ **व्यवसाय कर -** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ५८ मा पालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न व्यवसाय गर्ने व्यक्तिबाट व्यवसाय कर उठाउनूपर्ने व्यवस्था रहेको छ ।पालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका व्यवसायीहरुको अभिलेख अध्यावधिक गरेको छैन । पालिकाले संकलन गरेको व्यवसाय कर यथार्थ मन्न सक्ने अवस्था छैन । तसर्थ पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका सम्पूर्ण व्यवसायीको अद्यावधिक अभिलेख राखी करको दायराभित्र ल्याउनु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४७ **टुक्रा खरिद -** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ८ मा खरिद गर्दा प्रतिस्पर्धा सीमित हुने गरी टुक्रा —टुक्रा गरी खरिद गर्न नहुने व्यवस्था छ ।साथै सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ८५ मा १० लाख सम्मको निर्माण कार्य सोझै खरिद गर्न सकिने र २० लाख सम्मको कार्य गर्दा सिलबन्दी दरभाउपत्र तथा सो भन्दा बढीको खरिद गर्नुपर्दा वोलपत्रको माध्यमबाट खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ ।पालिकाले वार्षिक रुपमा सम्पादन हुने खरिद कार्यलाई प्रभावकारी र व्यवस्थित गराउन खरिद योजना बनाएको छैन । खरिद योजनाको अभावमा

पटक-पटक कोटेशनबाट टुक्रा-टुक्रा गरी खरिद कार्य गरेको छ ।यसरी गरेको खरिद कार्य नियम सम्मत नदेखिएको रु.

गो.भौ.नं र मिति	भुक्तानी फर्म	सामान	रकम
३१-२०७९।१२।०९		फर्निचर	११९६७१
१३-२०७९।०८।२३	गौतम स्टिल प्रा.लि	फर्निचर, अफिस उपकरण	१७४४२०
३२-२०७९।१२।१०	फाइव स्टार फर्निचर उद्योग	वडा कार्यालय व्यवस्थापन तथा मर्मत सामाग्री	१९९५००
३५-२०७९।१२।२४	देव जेनरल स्टोर	सि.सि.टि भी जडान	७८९७१
३६-२०७९।१२।२४	आयुष जेनरल स्टोर	न्यायिक समिती इजलास व्यवस्थापन	६४४१००
४८-२०८०।०१।२४	धमेन्द्र निर्माण सेवा	स्वास्थ्य केन्द्र वायरिङ्ग	६४१४४१
८९-२०८०।०३।०५		खोप केन्द्र नयाँगाँउघर क्लिनिक सेवाको व्यवस्थापनको लागि सामान खरिद	२९८६५९
९०-२०८०।०३।०५	केयर डाइग्नोष्टिक सप्लायर्स	भरतपुर स्वास्थ्य चौकी प्रसुति सामाग्री तथा प्रयोगशाला सामान	९८५३५३
९९-२०८०।०३।१७		कम्प्युटर सामाग्रीहरु	११५६७३
११६-२०८०।०३।२०	देव जेनरल स्टोर्स	१४ नं वडा कार्यालयका लागि मेशिनरी औजार	२४९४९८

१२०-२०८०।०३।३१	एक्सेस कम्प्यटिङ्ग प्रा.लि	कम्प्युटर प्रिन्टर तथा इलेक्ट्रनिक्स सामाग्री	२०९५५८
१४४-२०८०।०३।२३	लाइफ फेस मेडिकल सिस्टम	इसिजी मेशिन	४७४६००
१४५-२०८०।०३।२३	स्काई रेन्वो ट्रेडिङ्ग प्रा.लि	कम्प्युटर प्रिन्टर तथा इलेक्ट्रनिक्स सामाग्री	४४८७२३
१४८-२०८०।०३।२३	आर.आर ट्रेडिङ्ग	ल्यापटप लगायतका मेशिनरी औजार	२०००००
१४८-२०८०।०३।२३	आर.आर ट्रेडिङ्ग	ल्यापटप लगायतका मेशिनरी औजार	२५८२३६
जम्मा			५०९८४०३

अनियमित भएको	५०,९८,४०३

४८ **स्वीकृत कार्यक्रम विपरीत खर्च -** स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम र रातो किताबमा समावेश भएको बजेट अनुसार योजना कार्यान्वयन हुनुपर्दछ ।यस नगरपालिकाले न्यायिक समिति इजलास तथा सभाहल व्यवस्थापनमा विनियोजन गरेको रकम इजलास व्यवस्थापनमा खर्च नगरी पुरै रकम सभाहल व्यवस्थापनमा खर्च गरेको छ । ३० थान कुर्सीको सभाहलको लागि खर्च लेखेकोमा खरिद लागत अनुमान तयार गर्दा ३ वटा फर्मको दररेट लिएको र ३ वटै मध्ये १ वटा न्यूनको कम रकमको आधारमा खरिद गरेको छ ।कुर्सी खरिद गर्दा दररेट मात्रै माग गरी खरिद गरेको कारण खरिद कार्य मितव्ययी छ भन्न सकिएन ।यसरी खरिद गरेको कार्यको खरिद बमोजिम गुणस्तर मूल्यांकन गरी एकिन गरेको छैन ।अतः स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम र रातो किताबमा समावेश भएको बजेट अनुसार योजना कार्यान्वयन गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

४९ **दाखिला र वितरण भरपाई -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ३९ मा सरकारी रकम खर्च लेख्दा विल भरपाई संलग्न गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को दफा ९५ अनुसार पालिकाले खरिद गरी वा कुनै प्रकारले हस्तान्तरण भई प्राप्त हुन आएका

सम्पत्ति तथा जिन्सी मालसामानको विवरण मूल्य समेत खुलाई जिन्सी किताबमा सात दिन भित्र आम्दानी बाँधी लगत अधावधिक गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले दाउरा खरिद गरी देहायका फर्महरुलाई रु गरेकोमा दाउराको दाखिला, वितरण भरपाई तथा मुचुल्का प्रमाण पेश नभएकोले प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु

गोभौनं मिति	भुक्तानी पाउने	सामाग्री	रकम
८-०७९।९।१४	मनिष कुमार श्रेष्ट	दाउरा	८७०००
२१-०७९।१२।२४	मनोज कुमार सिंह	दाउरा	२३५५००
			३२२०००

प्रमाण पेश नगरेको	३,२२,५००

५० **गैर सरकारी संस्था मार्फत खरिद -** सार्वजनिक खरिद ऐन,२०६३ को दफा ५ अनुसार सार्वजनिक निकायले एक लाख रुपैया भन्दा बढिको कुनै पनि खरिदको लागि तोकिए बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने, दफा ४६ मा जनचेतना सम्बन्धी तालीम, अभिमुखीकरण,सबलिकरण,मूलप्रवाहीकरण,जस्ता कार्य छिटोछरितो, प्रभावकारी र मितव्ययी हुने भएमा गैरसरकारी संस्थाबाट गराउने सक्ने व्यवस्था छ। सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९९(१) मा त्यस्तो कामको लागि लाग्ने रकमको मोटा मोटी लागत अनुमान तयार गरी नियम ९९(२) बमोजिम दर्ता भएको र नियम १८ बमोजिमको मौजुदा सूचिमा समावेश भएका गैरसरकारी संस्थालाई कम्तीमा १५ दिनको सूचना सूचना प्रकाशन गरी न्यूनतम रकम प्रस्ताव गर्ने प्रस्तावदाताको आर्थिक प्रस्ताव स्वीकृत गरी नियमावलीको नियम ९९ बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि कर दर्ता प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका संस्थाबाट मात्र खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले बजेटलाई मात्र आधार बनाई कोटेशन माग गरी निम्नानुसार संस्थाबाट सचेतना, सीपमुलक लगायतका कार्यक्रम संचालन गरेकोमा संचालित कार्यसक्रममा यातायात भत्ता, प्रशिक्षक भत्ता, मसलन्द तथा खाजा, नास्तामा अधिकतम रकम खर्च गरेको साथै सञ्चालित कार्यक्रमहरुको प्रभावकारिता लागि अनुगमन तथा मूल्यांकन गरि सोको प्रतिवेदन समेत पेश गरेको देखिएन ।कार्यक्रम संचालन गर्ने संस्थाहरुले आफ्नो संस्थाको बिजक जारी नगरी कार्यक्रममा भएका खर्चहरुको बिल,भर्पाइ पेश गरी भुक्तानी लिएको देखियो । नमूना छनौट गरी परीक्षण गरीएका देहाय बमोजिमका सेवा खरिदमा आयकर ऐन,२०५८ बमोजिम मु.अ.करमा दर्ता नभएकासँग सेवा खरिद गर्दा १५ प्रतिशत अग्रिम आयकर कट्टी गर्नुपर्नेमा सो कट्टी नगरी भुक्तानी भएकोले असुल गर्नुपर्ने रु.

भौ नं/मिति	गैरसरकारी संस्थाको नाम	कार्यक्रम	कार्यक्रम खर्च	कट्टी भएको	कट्टी बाँकी रु
११४-२०७९।०८।२३	दलित पिछडा वर्ग विकास केन्द्र	वडा नं ९ मा दलित महिला विपन्न वर्गलाई जनचेतनामूलक कार्यक्रम	४९७६५०	३०१५१	४४४९७
१३४-२०७९।०९।१०	जलेश्वर युवा कमिटी	जेष्ठ नागरिक, दलित ज्येष्ठ नागरिकलाई सम्मान कार्यक्रम	३९८७७५	६१५०	५३६६६
१७३-२०७९।१०।०४	समाज उत्थान कल्याण संघ	वडा नं ११ मा सेनेटरी बनाउने तालिम	१९७४८०	५७१८	२३९०४
१७४-२०७९।१०।०४	समाज उत्थान कल्याण संघ	दलित तथा विपन्न समुदायलाई घरेलु व्यवसाय सम्बन्धी अभिमूखिकरण तालिम	१९७५२५	१३४१२	१६४८७
१८१-२०७९।१०।०९	यामुना ट्रेनिङ्ग एण्ड कन्सल्टेन्सी नेपाल	वडा नं २ मा आखा शिविर संचालन	१९८११०	९६९५	२००२२
१८२-२०७९।१०।०९	यामुना ट्रेनिङ्ग एण्ड कन्सल्टेन्सी नेपाल	वडा नं २ मा पूर्ण सरसफाई कार्यक्रम	१९८२५०	१०७५६	१८९८२
२०३-२०७९।१०।१२	पन्चुधुरा बहुउद्धेश्यीय कृषि सहकारी संस्था लि	वडा नं १० मा ब्यूटिपार्लर कार्यक्रम	१९९०००	६११९	२३७३१

२११-२०७९।१०।२७	रुपान्तरण सहयोगी नेपाल	वडा नं ११ वालविवाह र बहुविवाह सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम	१३९१५५	५४२८	१५४४५
२२१-२०७९।११।०३	उज्यालो समाज नेपाल	लागु पदार्थ दुव्र्यसनी विरुद्ध जनचेतनामूलक सडक नाटक कार्यक्रम	१९८८२०	१६१०२	१३७२१
२२२-२०७९।११।०३	द हेल्पिङ्ग ह्याण्डस्	कृषि तालिम	१९८०००	५४५५	२४२४५
३९७-२०८०।०१।१४	रुपान्तरण सहयोगी नेपाल	पत्रकारिता सम्बन्धी आधारभूत तालिम	४९६५५०	३१८९१	४२५९२
४०३-२०८०।०१।१५	ज्योति ग्रामिण विकास सेवा केन्द्र	वडा नं १ मा योग तथा आत्मरक्षा तालिम	४८८५५०	२१०००	५२२८३
४०४-२०८०।०१।१५	उज्यालो समाज नेपाल	वडा नं ५ मा योगा शिविर संचालन	१३५०७५	७९००	१२३६२
४७१-२०८०।०२।१०	प्रगतिशिल जन उत्थान नेपाल संस्था	मेयर कप संचालन	४९८०००	२१५६३	५३१३७
५२६-२०८०।०३।११	स्वस्थ जनसमाज नेपाल	१२ वटै वडामा महिलाहरुलाई भ्रुण सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम	४९२०००	१०९७१	६२८२९

६१६-२०८०।०३।२३	रुपान्तरण मिडिया प्रा.लि	वडा नं ८ मा लागु औषध रोकथाम सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम	४८१०००	३१०७३	४१०७७
६३५-२०८०।०३।२४	सामाजिक विकासका लागि युवा केन्द्र	विद्यालय बाहिर रहेका दलित पिछडावर्ग बालबालिकाको विद्यालय भर्ना कार्यक्रम	४९७१००	९८६०	६४७०५
६३३-२०८०।०३।२४	हो एक साथ हामि गर्न सक्छौ	लागु पदार्थ दुब्रेशनी विरुद्ध सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम	४९७०००	११७०३	६२८४७
जम्मा रु					६४६५३२

असुल गर्नुपर्ने	६,४६,५३२

५१ **डिपीआर -** सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ६९ अनुसार परामर्श सेवा सम्बन्धी कार्य गर्दा क्षेत्रगत कार्यशर्त तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।सो व्यवस्था अनुरुप कामको उद्धेश्य,कार्यक्षेत्र,सम्पादन गर्ने कार्य,कामको योग्यता लगायतको उल्लेख गर्नुपर्दछ ।यस गाउँपालिका अन्तर्गत निम्न कार्यको डिपीआर हुँदा मिल्दोजुल्दो देखिने कार्यहरुमा पालिकाले कार्यप्रकृती अनुसार एउटै प्याकेज गरी प्रतिस्पर्धात्मक तवरले कार्य गराउनु पर्नेमा छुट्टा छुट्टै टुक्रा गरी पटक पटक कार्य गराएकोले खरिद कार्य अनियमित देखिएको रु.

गो.भौ.नं मिति	कार्य	भुक्तानी फर्म	रकम
५०१-२०८०।०२।१४	मरहा खोलाको प्रारम्भिक वातावरण परीक्षण	सेफ इन्जिनियरिङ्ग कन्सल्टेन्सी प्रा.लि	४८४७७०

६००-२०८०।०२।१४	सोनी खोलाको प्रारम्भिक वातावरण परीक्षण	राजधानी इन्जिनियरिङ्ग कन्स्ट्रक्सन एण्ड कन्सल्टेन्सी प्रा.लि	४७१७७५
जम्मा रु			९५६५४५

अनियमित भएको	९,५६,५४५

५२ **सफ्टवेयर खरिद -** सफ्टवेयर खरिदः कार्यालयको प्रयोजन र संचालन गर्न विभिन्न सफ्टवेयर खरिद गरेकोमा ति सफ्टवेयरहरु नेपाल सरकारको सिफारिस र पूर्व स्वीकृती लिएर गरेको छैन । सफ्टवेयरको लागत अनुमान तयार गर्दा सफ्टवेयरको मूख्य कार्य सञ्चालन गर्ने विषयवस्तु, सफ्टवेयर बनाउने विज्ञको लागत वा पारिश्रमिक,निर्माणको जटिलता समेतलाई आधार मानेर तथा अन्य निकायको तुलनात्मक विवरण लिएर खरिद लागत तयार गर्नुपर्नेमा कार्यालयले ति प्रक्रिया पूरा नगरी हर्टसन टेक्नोलोजी प्रा.लि सँग रु. ४९८००० को स्वास्थ्य क्षेत्रको सफ्टवेयर सोझै खरिद गरेको छ ।सफ्टवेयर खरिद कार्य पूरा भएपछि त्यसको सञ्चालनमा कुनै अवरोध र कठिनाई आएमा निर्माण कर्ताले प्रदान गर्नुपर्ने सेवा सम्बन्धमा सुनिश्चित गरी खरिद गर्नुपर्नेमा सो बमोजिम नगरी सोझै खरिद गरेकोले सार्वजनिक खरिद कानूनको प्रक्रियाको पूरा गरेर खरिद गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५३ **बढी दरमा भुक्तानी**

५३.१ १७-२०७९।१०।०४ वासुकीनाथ मन्दिर छेउको अधुरो धर्मशाला निर्माणमा इट्टाको परिमाण १४.०२६६ वर्गमीटर प्रयोग भएकोमा प्रति वर्गमीटर ४७६ को दरले भुक्तानी गर्दा १३९८७ को मू.अ.कर बीजक पेश हुनेमा १९९६० को बीजक पेश भएकोले बढी रकम असुलउपर गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	५,९८२

५३.२ ६४-२०८०।०२।०९ जमुनिया गाउँको गल्ली सडक ढलान उ.स मार्फत गरेकोमा Boulder soling ४२.४३ घ.मी भएकोमा मू.अ.कर समेत रु.२२६६९९ भुक्तानी भएकोमा सोलिङ्गको प्रति घ.मी ३३९० जिल्ला दररेट कायम भएकोमा दर विश्लेषण वेगर सोझै दर कायम हुँदा भुक्तानी हुनुपर्ने रकम रु.१४३८३८ रहेको र भुक्तानी रु.२२६९९९.८० भएकोले बढी रकम असुल उपर गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	१५,१३६

५३.३ ८५-२०८०।०३।०२ शोभाकान्त झा को घरदेखि उत्तर ब्रहमदेव मिश्रको घरसम्म र वाम भरोस महराको घरदेखि वडाभित्रका अधुरो सडक ढलानमा Stone soling ६१.११ घ.मी गरेकोमा भुक्तानी रु.२०७१६८.९० खर्च लेखेकोमा वोल्डरको बील रु.११२६७७ मात्रै कायम भएकोले बढी रकम असूलउपर गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	९४,४८५.९

५३.४ १३४-२०८०।०३।२३ रोडवे र ड्रेन एक्साभेशन गर्न गौशाला ०२ पैनी जिर्णोद्धार उ.स मार्फत सरसफाई गरेकोमा पैनी कुलो नाला निर्माण र साधारण माटो खन्ने कार्यमा ७९.८० प्रति घ.मी हुनेमा १८२.६४ को दरले भुक्तानी गरेको देखिएकोले असुलउपर गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	३,४०,५५१

५४ इन्धन खर्च

५४.१ **इन्धन पदाधिकारी -** यस नगरपालिकाका प्रमुख तथा उप-प्रमुखले सवारीसाधन र अन्य पदाधिकारीहरुले यातायात सुविधा बापतको रकम लिएको देखियो । स्थानिय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यले पाउने सुविधा सम्बन्धी ऐन,२०७७ अनुसार नगरपालिकाका प्रमुख तथा उप-प्रमखुले मासिक १२५ लि. इन्धन र चौमासिक १० लि.मोबिल पाउने व्यवस्था रहेको छ । उक्त ऐन अनुसार प्रमुख तथा उप-प्रमुखले वार्षिक ३००० लि. इन्धन र ६० लि. मोबिल खर्च गर्न पाउने देखिन्छ। मापदण्ड अनुसार खपत गर्न पाउने इन्धनको प्रचलित औसत बजार दर (३०००*१७३)= रु.५१९००० तथा मोबिलको प्रचलित औसत बजार दर (६०*४७५)= रु.२८५०० गरी जम्मा रु.५४७५०० हुन आउँछ । नगरपालिकाले इन्धन पदाधिकारीमा वार्षिक रु १२६४६३७.०० खर्च गरेको छ । यसरी मापदण्ड भन्दा बढि खर्च गरेकोले अनियमित देखिएको रु.

अनियमित भएको	७,१७,१३७

५४.२ इन्धन खर्च जे.सि.बी,दमकल, एम्बुलेन्स तथा कार्यालय प्रयोजनः नगरपालिकाले यस वर्ष जे.सि.बी,दमकल,एम्बुलेन्समा रु.३०९१२०८.०० तथा कार्यालय प्रयोजनमा रु.२३६०२९३.०० जम्मा रु.५४५१५०१.०० खर्च गरेकोमा सवारी प्रयोगकर्ताको गन्तब्य स्थान, दुरी, समय र इन्धन खपत बीच सामजस्यता हुने गरी व्यवस्थित तवरले सवारी लगबुक राख्नुपर्नेमा लगबुक राखेको पाइएन । जसले गर्दा इन्धन खर्च मितव्ययी तरिकाले भएको छ भनी एकिन हुन सक्दैन । तसर्थ इन्धन खर्च पुष्टी हुने लगवुक राखी मितव्ययी तरिकाले इन्धन खर्च लेख्नु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५५ **वैदेशिक रोजगार कार्यक्रम -** वैदेशिक रोजगार बाट फर्केका व्यक्तिको लागि पूर्णः एकीकरण कार्यक्रम (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) निर्देशिका, २०७९ अनुसार वैदेशिक रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन कार्यान्वयन गर्नका लागि पेश गरेका प्रस्ताव अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने छ। कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा प्रस्तावमा तालिमबाट व्यवसाय छनौट

भएका व्यक्तिहरुलाई सिप र तयारीको आधारमा प्रविधि वा औजार वितरण गर्नुपर्नेमा पालिकाले लाभग्राहीलाई नगद ३५ हजारका दरले २४ जनालाई वितरण गरेको देखिन्छ सो प्रस्ताव अनुसारको कार्यक्रम नगरेको देखियो अर्थात प्रस्ताव विपरित संचालन भएकोले अनियमित भएको रु

अनियमित भएको	९,९३,४००

५६ **वितरण भर्पाई -** आर्थिक कार्यविधी तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ५७ अनुसार कार्यालयले लेखा राख्दा सो लेखालाई प्रमाणित गर्ने बिल भरपाई तथा अन्य कागजात सिलसिलावद्ध रुपमा राख्नुपर्दछ ।नगरपालिकाले तपशिलमा उल्लेखित भए बमोजिमका आपूर्तिकर्ताहरुसँग विभिन्न सामाग्रीहरु खरिद गरी लक्षित वर्ग तथा समुदायहरुलाइ हस्तान्तरण तथा गरेको नदेखिएकोले उक्त सामानहरु वितरणको भरपाइ पेश गर्नुपर्ने रु.

गो.भौ.नं र मिति	भुक्तानी पाउने	विवरण	रु
२३३-२०७९।११।१०	प्रगति इन्टरप्राइजेज	खेलकुद सामाग्री	१४३५१
	सोनम जेनरल अर्डर सप्लायर्स		५७०६५
४७०-२०८०।०२।१०	ॐ प्रेश एण्ड फ्लेक्स	फिल्ड स्वास्थ्यकर्मिहरुको लागि ३६ थान छाता तथा ३६ थान रेनकोट	९८९९८
२१८-२०७९।११।०३	यादव भेट फर्मा	एच.एस एण्ड वि क्यू खोप लगायत अन्य विषाधीहरु	२३४६७५
जम्मा			४०५०८९

मिति **२०८१-१-३०** मा **यादव भेट फर्मा** को **२४५,०००** सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको

प्रमाण पेश नगरेको	४,०५,०८९

५७ **मेयर कृषि कार्यक्रम -** पालिकाले यस वर्ष मेयर कृषि कार्यक्रम अन्तर्गत कृषि मिटर जडान कार्यका लागि रु.११४४७४२ खर्च गरेकोमा लेखापरीक्षणको क्रममा उक्त कार्यक्रम संचालन कार्यविधी र लाभग्राही छनौटको प्रक्रिया सम्बन्धमा विवरण माग गर्दा सो सम्बन्धी कुनैपनि कागजात पेश नभएकोले खर्च लेख्दा प्रमाणित कागजात तथा पुष्टयाई गर्ने प्रमाण राखी खर्च गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५८ **कर्मचारी व्यवस्था**

५८.१ **करार तथा ज्यालादारी सेवा शुल्क -** स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा ८३ मा स्थानिय तहले स्थायी प्रकृतिको कामको लागि आवश्यक पर्ने तथा सेवा करारमा लिने कर्मचारीको लागि लाग्ने खर्च व्यहोर्ने स्रोत समेत विश्लेषण गरी दरवन्दी प्रस्ताव गर्नुपर्ने र यस्तो दरवन्दीको व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी सभाबाट स्वीकृत गराउनुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले स्वास्थ्य तर्फ २१ जना तथा नगर र वडामा २५ जना करार तथा ४२ जना ज्यालादारी कर्मचारी नियुक्ति गरी रु.२२९९६३२६ साथै नगर प्रहरीतर्फ १७ जना करारमा नियुक्ति गरी रु ४६४६१९९।५० खर्च लेखेको छ ।त्यसैगरी सोही ऐनको दफा ८३(८) बमोजिम पालिकाले नगर प्रहरी, सवारी चालक,कार्यालय सहयोगी,पलम्वर,इलेक्ट्रिसियन,चौकिदार,मालि तथा बगैचे लगायतका पदमा मात्र करारबाट सेवा लिन सकिने व्यवस्था गरेको छ ।तर पालिकाले माथि उल्लेखित पद बाहेक अन्य पदहरु जस्तै सव इन्जियर, सहायक चौथो र सहायक कम्प्युटर अपरेटर लगायतका पदमा समेत २९ करार तथा ज्यालादारीमा नियुक्ती गरी बर्षभरीमा रु ६१०७८३० पारिश्रमिक भुक्तानी दिएको देखिन्छ ।अतः प्रचलित ऐन विपरीत करारमा कर्मचारी नियुक्ती गरी पालिकालाई थप व्ययभार पार्ने परिपाटीमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५८.२ **तलबी प्रतिवेदनः** स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ बमोजिम स्थानिय तह अन्तर्गतका कर्मचारीहरुको वार्षिक तलवी प्रतिवेदन आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट र निजामती कर्मचारीको तलबी प्रतिवेदन निजामती सेवा ऐन,२०४९ को दफा ७ ख(२) बमोजिम जिल्ला स्थित कोष तथा लेखा नियन्त्रकको कार्यालयबाट पारित गराई तलब खर्च लेख्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ ।यस वर्ष पालिकाका ३२ जना कर्मचारीहरुको तलबी प्रतिवेदन पारित नगरी तलब भत्तामा रु.२०६४९३७८ खर्च गरेको छ ।यसरी तलवी प्रतिवेदन पारित नगराई खर्च गर्दा तलब भत्ता तथा ग्रेडको सम्बन्धमा एकिन गर्न सकिएन । कानुन अनुकुल तलबी प्रतिवेदन पारित गरेर मात्र तलब खर्च लेख्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५८.३ **सरसफाई शुल्कः** पालिकाले यो वर्ष सरसफाई शुल्कमा रु.४१४२१३९ खर्च गरेको । पालिकाका विभिन्न बजार क्षेत्र तथा पालिका परिसर लगायतका अन्य ठाउँहरुको सरसफाईको लागि विभिन्न व्यक्तिहरुलाई डोर हाजिर तथा वार्षिक रुपमा ट्र्याक्टर भाडामा लिए बापत उक्त शुल्क भुक्तानी गरेको देखिन्छ । सरसफाई तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन स्थानिय तहको काम कर्तव्य भएकोले यस्तो कार्यमा पालिकाले आफ्ना साधनहरु परिचालन गरि फोहोरमैलाको मितव्ययी, प्रभावकारी तथा दिगो रुपले व्यवस्थापन गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

५९ **सवारी साधन तथा मेशिनरी औजार भाडा -** सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १३(२) मा सवारी साधन भाडामा लिने प्रयोजनार्थ सो सम्बन्धी ज्ञान भएका दक्ष प्राविधिकहरुको समिती गठन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।त्यस्तै उपनियम ३ मा समितिले लागत अनुमान तयार गर्दा भाडामा लिने सवारी विवरण, स्पेशिफिकेशन, अवस्था र आयु, प्रचलित बजार,भाडामा लिने अवधि, इन्धनको मूल्य र खपत जस्ता विषयहरुलाई विचार पुर्याउनुपर्ने उल्लेख छ ।पालिकाले यो वर्ष कार्यालय प्रयोजनको लागि सवारी साधन भाडामा लिई रु.१३७४४५२ खर्च लेखेको छ । भाडाको लागत अनुमान तयार नगरी प्रतिस्पर्धा बेगर सोझै सम्झौता गरेको पाइयो ।यसरी खरिद नियमावलीले निर्धारण गरेको प्रक्रिया वेगर सोझै सम्झौता गरी खर्च लेखेकोले अनियमित देखिएको रु.

अनियमित भएको	१३,७४,४५२

६० **पत्रपत्रिका छपाई तथा सूचना प्रकाशन -** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५(१क) मा रु ५ लाख रुपैंयासम्मको निर्माण कार्य, मालसमान र परामर्श सेवा सोझै खरिद गर्न सकिने व्यवस्था छ । त्यस्तै नियम ८५ अनुसार एक आर्थिक बर्षमा एकै फर्म वा व्यवसायी वा संस्थाबाट ५ लाख भन्दा बढीको सामान सोझै खरिद गर्न नहुने व्यवस्था छ । तर पालिकाले यस बर्ष पत्रपत्रिका छपाइ तथा सूचना प्रकाशनमा सोझै खरिद मार्फत पालिका चालु खाताबाट रु.३३७२६९० खर्च गरेको छ । यसरी खर्च गर्ने प्रवृत्तिमा सुधार गर्दै सिलबन्दी बोलपत्र वा दरभाउपत्रको माध्यमद्वारा प्रतिस्पर्धात्मक विधिबाट खरिद गर्नुपर्नेमा पटक-पटक एउटै फर्मलाइ एकै प्रकारको सूचना प्रकाशन गरेबापत भुक्तानी दिनुका साथै कतिपय फर्मलाइ भुक्तानी दिदा सूचना प्रकाशनको प्रमाण पेश नभइ भुक्तानी दिएको छ ।यसरी भुक्तानी दिदा छुट प्रतिशत,प्रथम पृष्ठ,भित्री पृष्ठ र अन्तिम पृष्ठ, प्रति शब्द ,रंगीन वा स्यामस्वेत र के कति सीसीमा सूचना प्रकाशन गरेको जस्ता स्पेशिफिकेशनहरुलाई ध्यान दिई खरिद गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

६१ **पेश्की बाँकी -** आर्थिक कार्यविधी तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ४७ मा तोकिएको समय भित्र पेश्की फछ्यौंट गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । उप-महानगरपालिकाले चालु आर्थिक वर्षको मसान्त सम्म म्याद नाघेको रु.२९००३३५९ पेश्की आर्थिक वर्षको अन्तसम्म पनि फछ्यौंट हुन बाँकी रहेकोले नियमानुसार फछ्यौंट हुनुपर्ने रु.

पेश्की लिनेब्यक्ती, फर्म वा कम्पनीको नाम	**कर्मचारी भए पद**	**पेश्की रकम**
चन्द्रकलासाह	सि अ हे व	४०९४१
राम नरेश यादव	सहायक चौथौ	३६७८००
ओम कुमार महतो	सहायक पाँचौ	२००००
विर बहादुरबलम्पाकी	अधिकृत छैठौं	५७८००

गौशालाबहुमुखि क्याम्पस गौशाला ०५		१२८८०००
आधारभुतस्वास्थ्य चौकी गौशाला ०९		५००००
आधारभुतस्वास्थ्य चौकी गौशाला १०		३१३००
प्राथमिकस्वास्थ्य केन्द्र गौशाला ०४		१०००००
स्वास्थ्य चौकीनिगौल गौशाला ०२		५००००
स्वास्थ्य चौकीफुल्काहा गौशाला ०६		५००००
स्वास्थ्य चौकीबेलगाछी गौशाला ०८		५००००
स्वास्थ्य चौकीभरतपुर गौशाला ११		५००००
स्वास्थ्य चौकीरामनगर गौशाला ०१		५००००
आधारभुतस्वास्थ्य चौकी गौशाला ०३		५००००
आधारभुतस्वास्थ्य संस्था जमुनिया गौशाल ०७		५००००
आधारभुतस्वास्थ्य चौकी गौशाला ०५		५००००
भगतग्रुप अफ कन्स्ट्रक्सन प्रा. लि.		२१७००००
नमुनाकन्स्ट्रक्सन प्रा.ली.		१०८५००००
साङग दोर्जेनिर्माण सेवा प्रा.लि.		६७८००००

भगत ग्रुप अफ कन्स्ट्रक्सन प्रा. लि.		१७३६०००
शिवमकन्ट्रक्सन		३१५६००
साङग दोर्जेनिर्माण सेवा प्रा.लि.		४२६९९१८
शिवमकन्ट्रक्सन		५२६०००
जम्मा		२९००३३५९

पेश्की	२,९०,०३,३५९

६२ **अनुउत्पादक खर्च -** पालिकाले आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्र बजेट बनाई खर्च गर्दा अधिकतम उत्पादकत्व, प्रतिफलमुखि, आधारभूत शिक्षा तथा स्वास्थ्यको क्षेत्र तथा पूर्वाधार विकास मार्फत रोजगारी सिर्जना गर्ने गरी तुलनात्मक लाभ लिन सक्नेगरी बजेट विनियोजन गर्नुपर्नेमा पालिकाले वितरणमुखि खेलकुद कार्यक्रम तथा विभिन्न सांस्कृतिक कार्यक्रममा वजेट विनियोजन गरेको छ ।पालिकाले यस वर्ष निम्नानुसारका वितरणमुखी तथा अनुउत्पादक कार्यमा २३ लाख ५८ हजार दुई रुपैया खर्च गरेको छ ।पालिकाले खरिद बील तथा बिजक आधारमा खरिद गरिएका सामाग्रीको भुक्तानी गरी विभिन्न व्यक्ति तथा समूहलाई वितरण गरेको उल्लेख गरेको भए तापनि उक्त सामाग्री वितरण गर्दा लाभग्राहीको परिचयपत्र नम्बर तथा सम्पर्क नम्बर खुल्ने कागजात लगायत विवरण सहितको वितरणको भरपाई संलग्न गरेको देखिएन । अतः पालिकाले यस प्रकृतिका वितरणमुखी र अनुउत्पादक कार्यमा बजेट विनियोजन गरी खर्च गर्ने परिपाटीलाई नियन्त्रण गरी बजेटलाई नतिजामुखी,उत्पादनमुखी तथा रोजगारमूलक क्षेत्रमा विनियोजन गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ । यस्ता क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गरी खर्च गरेका केहि उदाहरण निम्नानुसार रहेका छन् ।

कार्यक्रम तथा योजनाको नाम	खर्च रु.
खेलकुद सामाग्री खरिद नगरस्तर	३५९७२९
मेयर कप	४९८०००
वडा नं २ खेलकुद सामाग्री खरिद तथा वितरण	९९१०१

वडा नं ३ खेलकुद सामाग्री खरिद तथा वितरण	४५८२६
वडा नं ४ खेलुकद प्रतियोगिता	२४५०००
वडा नं ५ खेलकुद सामाग्री खरिद तथा वितरण	२१७८९५
वडा नं ६ खेलकुद सामाग्री खरिद	१९९७८९
वडा नं ९ खेलकुद सामाग्री वितरण	१९७५९०
वडा नं १० खेलकुद सामाग्री वितरण	१९७५९०
वडा नं ११ खेलकुद सामाग्री वितरण	१९७५९०
वडा नं १२ खेलकुद सामाग्री वितरण	९९८९२
जम्मा	२३५८००२

सैद्धान्तिक बेरुजु

६३ **सवारी साधन,मेशिनरी औजार मर्मत तथा सम्भार खर्च -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ वमोजिम सरकारी जिन्सी मालसामान हानी नोक्सानी नहुने गरि संरक्षण गर्ने र तिनीहरुको राम्रो सम्भार गरी वा चालु अवस्थामा राख्ने उत्तरदायित्व सम्वन्धित कार्यालय प्रमुखको हुने उल्लेख छ । मर्मत खर्च लेखेका सामानहरुमा डेक्सटप, कम्प्युटर, ल्यापटप, प्रिन्टर, चार्जर, माउसका साथै मेशीनरी औजार र सवारी साधनहरु रहेका छन। कार्यालयले सवारी साधन तथा औजार सामाग्री मर्मतको स्थायी अभिलेख र लगसिट तयार नगरेको एवंम् व्यक्तिको नाममा समेत मर्मत तथा सम्भार बापत भुक्तानी दिएको हुँदा मर्मत खर्च यथार्थ हो भन्नेमा विश्वत हुन सकिएन। मेशिन औजार मर्मतको अभिलेख खाता नराख्दा गत आ.व. मा भएको खर्च संग तुलना गरी भिडाउने आधार देखिएन। सोही वमोजिम कार्यालयमा रहेको चल्ती जिन्सी मालसामान मर्मत गर्नुपर्ने भएमा कार्यालय प्रमुखबाट मर्मत आदेश स्वीकृत गराई मर्मत गराई खर्च लेख्ने र सोको मर्मत अभिलेख तयार गरी राख्नुपर्दछ ।नगरपालिकाले मर्मत खर्च भुक्तानी गर्दा म.ले.फा.नं ४१५ व्यवस्थित तवरले तयार नगरी मेशिनरी औजार मर्मत तथा सम्भार खर्च तर्फ रु.३९५२५६४ खर्च लेखेको छ ।सवारी साधनहरुको मर्मत सम्भार खर्च लेख्दा लाभ लागत विश्लेषण गरेको देखिएन ।अतः नियमको पालना गरी खर्च व्यवस्थित गर्नेतर्फ पालिकाको ध्यान जानुपर्ने देखिन्छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

६४ **विविध खर्च -** स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ मा व्ययको बजेट अनुमान आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही औचित्यको आधारमा विविध खर्च गर्नुपर्ने तथा आर्थिक कार्यविधी तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ३९(५) अनुसार सरकारी रकम खर्च गर्दा खर्चको पुष्टि गर्ने बील,भरपाई,प्रमाण र कागजात संलग्न गर्नुपर्दछ ।पालिकाले यो वर्ष खाना,खाजा लगायत विविध शिर्षकमा रु.२६१३११० खर्च गरेको छ ।यसरी पालिकाले विविध खर्च बापत भुक्तानी दिदा खर्च बील संलग्न गरे तापनि उक्त खर्चलाई पुष्टी गर्ने स्पष्ट कागजात पेश गरेको देखिएन । विविध खर्च बापतको यस्तो रकम खाजा, नास्ता तथा अतिथि सत्कार र पुजा पाठ जस्ता विविध शिर्षकमा खर्च गरेको छ । विविध शिर्षकबाट खर्च गर्न सकिने हो क्रियाकलापहरुको योजना, लागत अनुमान, टिप्पणी अनुमोदन गरी कार्यक्रममा भएको खर्च, होटल बास, अतिथि सत्कार जस्ता कार्यक्रममा कहाँ,कसलाई ,कहिले,के कति खर्च गरेको सोको स्पष्ट आधारको रुपमा प्रमाण स्वीकृत गरी खर्च लेख्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

६५ **वडा कार्यालयको खर्च -** नगरपालिकाबाट खरिद व्यवस्थापन भए बमोजिम वडा कार्यालयको नाममा खर्चको भुक्तानी गर्दा वडा कार्यालयमा सामान हस्तान्तरण गरेर सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणालीमा प्रविष्ट गरेर मात्रै भुक्तानी खर्च लेख्नुपर्नेमा यो वर्ष विभिन्न वडाहरुमा सामान खरिदको भुक्तानी गर्दा PAMS मा प्रविष्ट र हस्तान्तरण बेगर खर्च लेखेको छ । यसरी PAMS मा प्रविष्ट नगरी कार्य गर्नाले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कमजोर हुने र सामानको दुरुपयोग हुन नसक्ने भएकोले हस्तान्तरण र PAMS मा प्रविष्ट गरी प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.

भौ.नं र मिति	सामानको नाम	वडा	खर्च
१३-२०७९।०८।२३	फ्रिज,फर्निचर,स्टील दराज र किचन	वडा २	१७४४८०
३१-२०७९।०९।०१	सोफा ३, चेयर १ र टेबुल २	वडा ५	११९६७१
३२-२०७९।१२।१०	सोफा १, चेयर वोस ३, दराज २, कुर्सि१० टेबुल २ थान	वडा नं ५	१९९५००
११९-२०८०।०३।२०	मेशिन औजार	वडा ४	२४९४९८
जम्मा			७४३१४९

प्रमाण पेश नगरेको	७,४३,१४९

६६ **समस्याग्रस्त ठेक्काहरु -** आर्थिक कार्यविधी तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ११९(च) अनुसार मनासिव कारण वेगर लक्ष्य अनुसार प्रगति हासिल गर्न नसक्ने भएमा लेखाउत्तरदायि अधिकृतले आवश्यक निर्देशन दिई कारबाही गर्न सक्ने व्यवस्था छ ।सार्वजनिक खरिद ऐनको दफा ६३(ज) ले खरिद सम्झौताको दायित्य सारभूत रुपमा नगर्ने फर्मलाई कालो सूचिमा राख्ने, खरिद कार्यमा भाग लिन नपाउने व्यवस्था गरेको छ ।यस नगरपालिकाबाट खरिद सम्झौता भएका निम्न ठेक्काहरु म्याद थप भई सम्पन्न गर्नुपर्ने अवधि समाप्त हुँदा समेत अलपत्र रहेको पाईयो । प्रचलित ऐनको पालना गरी कालो सूचीमा राखी खरिद कार्यमा भागलिन नसक्ने गरी कारबाही गर्नुपर्ने देखियो ।

योजना	सम्झौता रकम	निर्माण व्यवसायी	सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति	प्रगति
सडक कालोपत्रे ठेक्का GAU/NCB-1	४१६६३३०	Brother construction	12-Feb-2024 (दुई पटक म्याद थप)	शुन्य
सडक कालोपत्रे GAU/NCB-2	५५३९२८५.५	Brother construction	२०७९।०३।०५	२२ प्रतिशत
GAU/NCB-4	८५२३९६७	स्काई लाइन कन्स्ट्रक्सन	२०७९।०२।२६	२२ प्रतिशत
GAU/NCB-3	४२११६५६	Brother construction	२०७९।०३।०६	
GAU/NCB-7	१२३०३९५१	Brother construction	२०७९।०३।०६	

सैद्धान्तिक बेरुजु

६७ **सि.सि क्यामेरा जडान -** नगरपालिकाको बजेट र कार्यक्रम अनुसार अन्यन्त्र निकायलाई खर्चको भुक्तानी गर्दा आर्थिक कार्यविधी तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली वमोजिम प्रक्रिया पुर्याउदै सामानको सदुपयोग हुने गरी हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा ज.मा.वि रजखोरमा सि.सि क्यामेरा जडान वापत नगरपालिकाले भुक्तानी खर्च लेखेकोमा सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणालीमा दाखिला प्रविष्ट र हस्तान्तरणको प्रमाण प्रतिवेदन पेश नभएको रु.

प्रमाण पेश नगरेको	७८,९८१

६८ **सडक कालोपत्रे (सडक बोर्ड) -** नगरपालिकाले सुर्ति विकास चोक देखि इटाटार हुँदै पचाइन टोलसम्म कालोपत्रे गर्न न्यूनतम कबोल गर्ने शिवम कन्स्ट्रक्सनसँग रु.५२६५६२५ मा ठेक्का सम्झौता गरेकोमा देखिएका व्यहोराहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

कः सम्झौता अनुसार कार्यसम्पन्न गर्नुपर्ने अवधि २०८०।०३।३० रहेकोमा सो समयमा कार्य सम्पन्न हुन नसक्दा २०८०।०३।२० सम्म म्याद थप भएकोमा उक्त समयावधिसम्ममा समेत कार्य अलपत्र परेको देखियो ।

खःकार्यको प्रगतिको आधारमा निर्माण व्यवसायीलाई पेश्की उपलब्ध गराउनुपर्नेमा कार्य प्रगति एकिन नगरि दोस्रोपटक समेत रु.१० लाख ६० हजार पेश्की उपलब्ध गराउने कर्मचारीहरु जिम्मेवार रहनु पर्दछ ।

गः अग्रिम जमानतको म्याद २०८०।०९।२९ मा समाप्त भैसकेकोले थप समयको सहितको पेश्की जमानत पेश गर्नुपर्ने रु.८४१६००

घःम्याद थप सहितको सम्झौता बमोजिम कार्य सुचारु नगरेकोले निज निर्माण व्यवसायीसँग ठेक्का तोडी कालोसूचिमा राख्नुपर्ने देखिएको ।

प्रमाण पेश नगरेको	८,४१,६००

६९ **कार्य सम्पादन जमानत -** सार्वजनिक खरिद नियमावली बमोजिम ठेक्का सम्झौता कार्यान्वयन सिलसिलामा त्रुटि सच्चाउने समेतको अवधिको आधारमा कार्यसम्पादन जमानत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा यस पालिकाले सडक कालोपत्रे गर्न सम्झौता गरेको स्काइलाइन कन्स्ट्रक्सन कम्पनीको कार्यसम्पादन जमानत रकम रु. २९ लाख २५ हजार र अग्रिम जमानत रकम रु.१४ लाख ८० हजारको ग्यारेण्टी अवधि समापन भएकोले अवधि थप गरी प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	४४,०५,०००

७० **परामर्श सेवा -** सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम ६९ अनुसार सार्वजनिक निकायले परामर्श सेवा खरिद गर्दा क्षेत्रगत कार्यशर्त तयार गर्नुपर्ने तथा क्षेत्रगत कार्यशर्तमा कामको पृष्ठभूमी र उद्धेश्य,सम्पादन गर्नुपर्ने मूख्य कार्य र कार्यक्षेत्र,परामर्शदाताको मूख्य जनशक्तिको काम, योग्यता र अनुमानित लागत सहितको विवरणको आधारमा सेवा खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा यस नगरपालिकाले यो वर्ष निम्नानुसारको सेवा खरिद गर्दा जनशक्तिको विवरणको आधारमा लागत अनुमान नबनाएको, कार्यको क्षेत्र र उद्धेश्य तय नगरेको देखिन्छ ।पेश गरेको परामर्श सेवाको कार्यलाई नगरपालिकाको सरोकारवालाबाट आवश्यक पृष्ठपोषण लिनु पर्नेमा पृष्ठपोषण लिएको छैन । खरिद भएको सेवालाई पालिकाले अनुमोदन गरेको प्रक्रिया अपनाएको नदेखिएकोले पालिकाले खरिद सेवा अनुमोदन गरी खर्च गर्नुपर्दछ।

भौ.नं र मिति	कार्य	भुक्तानी रकम

७६-२०८०।०२।२६	नगरभित्रका सडकको विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन	१९०९७००
२०४-२०७९।१०।१२	१० वर्षे शिक्षा विकास योजना	९९४४००
जम्मा		२८९८८००

सैद्धान्तिक बेरुजु

७१ **विद्यालय निकासा रजिष्टर -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ३९ मा अधिकार प्राप्त अधिकारीले आय व्यय ठिक र विश्वसनिय रहेको तथा दोहोरो हुने गरी भुक्तानी भएको छैन भन्ने कुरामा ध्यान दिनुपर्ने उल्लेख छ । कार्यालयले तोकिएको ढाँचामा विभिन्न विद्यालयलाई निकासा दिएको विवरणको स्पष्ट विवरण खुल्ने गरी यथार्थ विवरण राख्नुपर्नेमा निकासा अभिलेख राखेको छैन । जसवाट वास्तविक रुपमा निकासा दिनुपर्ने र भुक्तानी दिएको बारे यथार्थ विवरण प्राप्त गर्न कठिन हुने भएकोले विद्यालयगत निकासा रजिष्टर बाता अद्यावधिक राख्नु पर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

७२ **शिक्षक अभिलेख -** पालिका कार्यालयले पालिकाभित्र रहेका विद्यालयहरुको स्वीकृत दरवन्दी (राहत, करार समेत) विद्यालयमा शिक्षक अवस्था, सरुवाको विवरण, अवकाश विवरण तयार नगरेकोले निकासा भएको रकम वास्तविक भए/नभएको भिडान गर्न सकिएन। त्यसैगरी कार्यालयले प्रमाणित र परीक्षण नभएको सफ्टवेयर सिष्टम प्रयोग गरि माग फारम वेगरको तलव रुजु नगरी निकासा दिएको देखिदा निकासा भएको तलव पूर्ण रुपमा भरपर्दो छ भन्न सकिएन। तसर्थ शिक्षक सरुवा, अवकाश भए पश्चात पनि रकम निकासा नभएको विश्वस्त हुने गरी अभिलेख तयार गरी खर्चलाई प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

७३ **दिवा खाजा -** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७९/८० को क्रियाकलाप नं २.७.११.१ मा सामुदायिक विद्यालयका तोकिएका विद्यार्थीको लागि दिवा खाजा अन्तर्गत बालबिकास देखि कक्षा ६ सम्मको विद्यार्थीलाई प्रति विद्यार्थी प्रति दिन रु १५ का दरले खाजा खुवाएको दिनको आधारमा १८० दिनका लागि अनुदानको व्यवस्था गरेको छ । पालिका अन्तर्गत संचालित ३३ वटा विद्यालयलाई तीन किस्तामा जम्मा १७३ दिनको लागि भौ. नं. २४-०७९।६।८ बाट रु.८४८३४००, भौ. नं. ६१- ०७९।११।५ बाट रु.८५५५४०० र भौ. नं. १३५-०८०।३।२ बाट रु. ७५५९६५५ गरी जम्मा रु.२४५९८४५५ निकासा दिएको छ । यस सन्दर्भमा निम्नलिखित व्यहोरा देखियोः

७३.१ दिवा खाजाको मापदण्ड, गुणस्तर र व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्य कार्यान्वयन पुस्तिको अनुसूची ४, दिवा खाजा मापदण्ड तथा कार्यक्रम सहजीकरण पुस्तिका,२०७६ र विद्यालय दिवा खाजा व्यवस्थापन सहयोगी पुस्तिका २०७७ अनुसार प्रत्येक विद्यालयले दैनिक आवश्यकताको ३०% पोषण दिवा खाजाबाट प्राप्त हुने गरी विद्यालयले खाजा खुवाउनुपर्ने व्यवस्थाको पूर्ण परिपालान नभएकोले पालिकाद्धारा उक्त कार्यको अनुगमन गरी खाजाको गुण्स्तरीयता लगायतका मापदण्डको पूर्ण पालन गराउने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

७३.२ नगरपालिका अन्तर्गत संचालित ३३ वटा विद्यालययहरुमध्ये नमुना छनौटको आधारमा स्रेस्ता परीक्षण गर्दा विद्यालयहरुले वास्तविक उपस्थित विद्यार्थी संख्याभन्दा IEMIS मा बढी संख्या देखाइ अनुदान लिएको पाइयो ।साथै सक्कल दैनिक विद्यार्थी उपस्थिती हाजिरको प्रतिलिपि पेश गर्नुपर्नेमा छुटै फर्मेट बनाई विद्यार्थीको उपस्थिती हाजिरी फोटोकोपि पेश गर्नुका साथै वि.व्य.स. र प्र.अ. द्वारा प्रमाणित गरेको पाइएन ।शिक्षा शाखाले दिएको जानकारी अनुसार पुस्तक वित्तरण गरेको विद्यार्थी संख्या नै वास्तविक संख्या भएकोले त्यसमा बालबिकासका विद्यार्थी संख्या जोडेर सोको आधारमा दिवा खाजा निकासा परीक्षण गर्दा देहायका विद्यालयहरूलाई बढी निकासा भएको देखिन्छ ।यसरी बढि निकासा भएको विद्यालयहरूबाट रकम असुल गरी संघीय खातामा राजस्व दाखिला गर्नुपर्ने रु.

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	निकासा रकम	जम्मा विद्यार्थी संख्या	१७३ दिनको खाजा रकम	बढी निकासा
1	श्री नेपाल राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय कालिपुर, गौशाला-११	630585	207	537165	93420
2	श्री मुन्निमिश्री जनताआधारभूत विद्यालय परोरिया गौशाला-१२	765525	284	736980	28545
3	श्री राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय जमुनिया गौशाला-७	726600	224	581280	145320
4	श्री जनता आधारभूत विद्यालय रजखोर गौशाला-४	267285	102	264690	2595
5	श्री जनता आधारभूत विद्यालय मुसहरीटोल गौशाला -६	212790	81	210195	2595
6.	श्री रामेशवर फुल्झारिया जनता आधारभूत विद्यालय लक्ष्मिनिया गौशाला -११	337350	107	277665	59685

	जम्मा रकम			2607975	332160

मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **५४,४९५** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **१८९,४३५** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **३७८,८७०** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **१७१,२७०** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **७५,२५५** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **१०८,९९०** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **७५,२५५** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **२३०,९५५** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **८८,२३०** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **९८,६१०** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **६४,८७५** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **५७,०९०** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **१४०,१३०** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **५९,६८५** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **१२,९७५** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको मिति **२०८१-१-२५** को निर्णयानुसार **७०,०६५** को सम्परीक्षण मनासिब देखि फस्यौंट गरिएको

असुल गर्नुपर्ने	३,३२,१६०

७४ **क्याम्पसलाई अनुदान -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ ले स्थानीय तहको माध्यमिक (१-१२ सम्म) तहसम्मको पठनपाठन सम्बन्धी अधिकार स्थानीय तहलाई दिएको छ ।साथै शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रले प्रकाशन गरेको कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिकामा स्थानीय तहवाट सम्पादन हुने शैक्षिक क्रियाकलाप अन्तर्गत माध्यमिक तहसम्म तलव तथा विद्यालयका अन्य गतिविधिसँग सम्बन्धित क्रियाकलापमा खर्च गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको छ। सो विपरित नगरपालिकाले नगर चालु शिर्षकबाट गौशाला बहुमुखी क्यम्पसलाई रु.४०,२१,७५२ र कान्तिबजार बहुमुखी क्यम्पसलाई रु.२०,००,००० गरी कुल रु.६०,२१,७५२ अनुदान दिएको छ ।भर्ना शुल्क, मासिक शुल्क लगायत बिभिन्न शुल्क उठाउने गरेको क्याम्पसले बिश्वबिद्यालयबाट अनुदान तथा प्रदेश सरकारवाट समेत अनुदान पाउने गरेकोमा नगरपालिकाले कार्यक्षेत्र बाहिर गई क्याम्सलाई अनुदान दिएको नियमसम्मत देखिएको छैन । आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ बमोजिम सार्वजनिक निकायले निकासा गरेको अनुदान निर्धारित प्रायोजन अनुरूप खर्च भए नभएको सुनिश्चित हुन सम्बन्धित निकायले कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन र लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने प्रावधान अनुरूप सम्बन्धित क्याम्पससँग सो कागजात प्रमाण लिई नियमित गर्नुपर्ने रु.

भौ.नं.।मिति	क्यम्पसको नाम	अनुदान रकम
३४-०७९।६।८	गौशाला बहुमुखी क्यम्पस	१४८०००

९८-०७९।७।३०		१३४६२५२
१५१-०७९।९।२१		१२३९५००
४५१-०८०।१।२९		१२८८०००
१५१-०७९।९।२१	कान्तिबजार बहुमुखी क्याम्पस	१२०००००
५७०-०८०।३।१९		८०००००
	जम्मा अनुदान रकम	**६०२१७५२**

प्रमाण पेश नगरेको	६०,२१,७५२

७५ **पाठ्यपुस्तक वित्तरण -** कार्यक्रम कार्यान्यिन पुस्तिका २०७९।८० को क्रियाकलाप नं. २.४.६.१. अनुसार कक्षा १-१२ सम्म अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि निःशुल्क पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ ।पालिकाले ०७९।८० मा ३३ वटा विद्यालयलाई भौ.नं.९५-०८०।१।१३ बाट रु.५९,८०,९०५ र भौ.नं.१८६-०८०।३।२२ बाट रु.२०,७५,८०४ गरी जम्मा रू.८०,५६,७१० निकासा दिएको छ ।स्रेस्ता परीक्षण गर्दा देहायका व्यहोरा देखियोः

- IEMIS मा प्रविष्ट गरेको विद्यार्थी संख्यालाई यथार्थ तथ्याङ्कसँग सत्यापन गराई सत्यापित विवरण शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोको आधारमा कक्षागत र विषयगत पाठ्यपुतकको संख्या यकिन गर्नुपर्नेमा स्थानीय नियकाद्वारा सो गरेको पाइएन्।
- विद्यार्थीले शैक्षिक सत्रको सुरुवात मै पुरा सेटमा नयाँ पाठ्यपुस्तक पाए नपाएको अनुगमन गरी उपलब्धताको सुनिश्चितता गर्ने कार्य स्थानीय तहले गरेको छैन्।
- विद्यालयले पुस्तक किनेको संख्या भन्दा IEMIS मा विद्यार्थी संख्या धेरैले बढी रहेको देखिन्छ। विद्यालयहरुले अनुदान प्राप्तिको लागि इमिसमा विद्यार्थी संख्या बढाएर राख्ने गरेकोले पालिकाद्वारा यसको यथार्थ जाँच गरेर मात्र अनुदान निकासा दिनुपर्दछ ।
- विद्यालयले पेश गरेको पुस्तक वित्तरणको भरपाई परीक्षण गर्दा एकै किसिमको हस्ताक्षर रहेकोले पाठ्यपुस्तक वित्तरणको भरपाई यथार्थ हो भन्नेमा यकिन हुन नसकेकोले स्थानीय तहले यसको छानविन गरी यकिन गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

७६ **छात्रवृत्ति अनुदान -** कार्यक्रम कार्यान्यिन पुस्तिका २०७९।८० को क्रियाकलाप नं. ७.२.१.१ को बूँदा नं. ४.२ मा गैरआवासीय छात्रवृत्ति सम्बन्धी कक्षा १-८ सम्म छात्रा तथा दलित छात्रवृत्ति व्यवस्था रहेको छ । नगरपालिकाले भौ. नं. ५५-०७९।१०।११ बाट रु.२६,४४,४०० छात्रवृती निकासा दिएको छ । कार्यक्रम कार्यान्वनय पुस्तिका अनुसार IEMIS मा प्रविष्ट गरेको विद्यार्थी संख्यालाई यथार्थ तथ्याङ्कसँग सत्यापन गराई सत्यापित विवरण शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोको आधारमा मात्र गैरआवासीय छात्रवृत्ति निकासा दिनुपर्नेमा पालिकाद्वारा यसो गरेको

छैन्। साथै विद्यालयद्वारा पेश गरेको भरपाईमा वि.व्य.स.को अध्यक्ष र प्र.अ. द्वारा प्रमाणित हुनुपर्नेमा सो नभएकोले भरपाईलाई यथार्थ मान्न सकिएन्। IEMIS को तथ्याङ्क सहि भए नभएको यकिन नगरी रकम निकासा दिएकोले पालिकाद्वारा विद्यार्थी संख्याको छानविन गरी यथार्थ विद्यार्थी संख्याको आधारमा मात्र रकम निकासा गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

७७ **नमुना विद्यालय शैक्षिक तथा व्यवस्थापकीय अनुदान -** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७९।८० को क्रियाकलाप नं. २.७.१३.१३ अनुसार नमूना विद्यालयको शैक्षिक तथा व्यवस्थापकीय योजना कार्यान्वयनका लागि कार्यसम्पादनमा आधारित कार्यक्रमको अनुसूची १० को खण्ड "क" "ख" र "ग" मा उल्लेखित स्वीकृत गुरुयोजनाका आधारमा प्रति विद्यालय ३० लाख देखि ५० लाख सम्म अनुदान दिने व्यवस्था छ । नगरपालिकाले भौ.नं.१९९-०८०।३।२४ बाट श्री त्रिभुवन माध्यमिक विद्यालय, गौशालाबजारलाई रु.५० लाख निकासा दिएको छ । सोहि क्रियाकलापको बूँदा नं. ९.१२ अनुसार नमूना विद्यालयले नमूना विद्यालय विकास एवम् सञ्चालन निर्देशिका,२०७४(संशोधनसहित) मा उल्लेखित तत्कालिन रुपमा शैक्षिक सुधार हुने क्रियाकलापहरु निर्धारण गरी शैक्षिक पूर्वाधारहरु, छात्रवास व्यवस्थापन, शैक्षिक सुशासनका न्यूनतम सर्त पुरा गर्ने लगायतका कार्यक्रमहरु गर्न भौतिक पूर्वाधार विकासका लागि विनियोजित बजेटको कार्य प्रगतिसहितको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । स्रेस्ता परीक्षण गर्दा विद्यालयले अन्तिम लेखापरीक्षणको अवधिसम्म पनि उल्लेखित कार्यहरूमा खर्च नगरेकोले नियमानुसार कार्य प्रगतिसहितको प्रतिवेदन तथा खर्चको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	५०,००,०००

७८ **नमुना विद्यालय भौतिक संरचना अनुदान -** शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले प्रकाशन गरेको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७९।८० को क्रियाकलाप नं. ११.१.२.४४५ मा केन्द्रबाट छनोट भएका नमुना विद्यालयको क्रमगत भवन निर्माणको लागि प्रति विद्यालय रु.५० लाख देखि रु. १ करोडसम्म अनुदान दिने व्यवस्था छ । सोहि क्रियाकलापको बूँदा नं.८.२ मा लागत अनुमान स्वीकृत गर्ने, विद्यालय र स्थानीय तहबिच सम्झौता गरी आर्थिक वर्षको जेष्ठ मसान्तमा काम सम्पन्न गरी असार १५ सम्ममा कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार तथा प्रमाणित गरी स्थानीय तहमा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । नगरपालिकाले नमुना विद्यालय भौतिक संरचना अनुदान अन्तर्गत नमुना विद्यालय श्री त्रिभुवन माध्यमिक विद्यालय गौशालाबजारलाई भौ.नं.३२-०८०।३।२४ बाट रु.१,००,००,००० निकासा दिएकोमा विद्यालयले अन्तिम लेखापरीक्षणको अवधिसम्म पनि कार्य सम्पन्न गरेको छैन्। उपरोक्त निर्देशन अनुसार पालिकाले अनुदानको सहि तवरले सदुपयोग गर्दै प्राविधिकद्वारा प्रमाणित गराएको भवन निर्माणको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	१,००,००,०००

७९ **सामुदायकि सिकाई केन्द्रलाई अनुदान -** कार्याक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७९।८० को क्रियाकलाप नं.२.७.१३.११ अन्तर्गत सामुदायिक सिकाइ केन्द्रलाई कार्यसम्पादनको लागि वार्षिक रु.२ लाख अनुदान दिने व्यवस्था छ । सोही कार्यक्रमको बुँदा नं. ६.७ मा वार्षिक साधारण सभा भएको, विधान बमोजिम पदाधिकारीको निर्वाचन भएको, साधारसभाबाट बजेट र कार्यक्रम पास गरेको, गत आवको खर्च स्वीकृत गरेको तथा लेखापरीक्षण गरी प्रतिवेदन पेश गरेको जस्ता मापदण्ड पुरा गरेका केन्द्रहरूलाई मात्र एकमुष्ट रु.२ लाख अनुदान दिने व्यवस्था

गरेकोमा पालिकाले उल्लेखित मापदण्ड बेगर देहायका सिकाइ केन्द्रलाई भौ.नं.१८२-०८०।३।२२ बाट दिएको अनुदान नियम विपरित भएको रु.

क्र.सं.	**सिकाइ केन्द्रको नाम**	**अनुदान रकम**
1.	श्री जनकल्याण सामुदायिक सिकाइ केन्द्र	२०००००
2.	श्री निगौल सामुदायिक सिकाइ केन्द्र	२०००००
	जम्मा रकम	४०००००

अनियमित भएको	४,००,०००

८० **शुन्य शिक्षक अनुदान -** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७९/८० को क्रियाकलाप नं. २.७.१३.४० र २.७.१३.४१ मा क्रमशः कक्षा (९-१०) र (६-८) का लागि बजेटको परिधिभित्र रहि शुन्य दरबन्दी भएका विद्यालयलाई न्यूनतम २ र १ दरबन्दी भएकालाई १ थप गरी न्यूनतम २ शिक्षकको लागि माध्यमिक तहको मासिक रु.३७,९९० का दरले र आधारभुत तहको मासिक रु.३०,२०० का दरले १२ महिनाको तलब अनुदान दिने व्यवस्था छ । नगरपालिकाले देहायका विद्यालयहरुलाई भौ.नं.२५-०७९।६।१२, १३०-०८०।२।२४ र ६३-०७९।११।१५ बाट शुन्य शिक्षक अनुदानको रकम निकासा दिएकोमा कुनै पनि शिक्षकको अध्यापन अनुमति पत्र नभएको पाइयो । साथै धेरै विद्यालयको शिक्षक नियुक्ती पत्र र तलब भुतानीको प्रमाण समेत पेश नभएकोले नगरपालिकाले अनुदान रकमबाट नियमानुसार शिक्षक नियुक्त गरे नगरेको अनुगमन गरी आश्वस्त भएपछिमात्र उपर्युक्त शिर्षकमा अनुदान निकाशा दिनुपर्दछ ।नगरपालिकाबाट शुन्य शिक्षक वापत अनुदान पाएका विद्यालयहरुको विवरण देहायनुसार छन्

क्र.सं.	**विद्यालयको नाम**	**अनुदान रकम**
1.	श्री माध्यमिक विद्यालय भेडियाही फुलकाहा	९११७६०
2.	श्री जनता आधारभुत विद्यालय कनकपुर	३६२४००
3.	श्री बिरेन्द्र माध्यमिक विद्यालय बेलगाछी	८१८२००
4.	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय रजखोर	३६२४००

5.	श्री माध्यमिक विद्यालय रामनगर	९११७६०
6.	श्री राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय नगराजपुर	४५५८८०
7.	श्री राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यलाय बहादुरगंज	१२७४१६०
	जम्मा निकासा	**५०९६७६०**

सैद्धान्तिक बेरुजु

८१ **अपाङ्ग छात्रवृत्ति -** कार्यक्रम कार्यान्वनय पुस्तिका २०७९।८० बमोजिम अपाङ्ग छात्रवृति आवासीय अन्तर्गत प्रति विद्यार्थी रु.४००० का दरले १० महिनाको रु.४००० का दरले सम्बन्धित विद्यलायलाई उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ ।यसरी उपलब्ध गराएको अनुदानमध्ये विद्यालयले प्रति विद्यार्थी रु.५०० का दरले १० महिनाको रु.५००० विद्यार्थीलाई नगद दिने र बाँकी रकमबाट आवासको खाना लगायतका व्यवस्थापनमा खर्च गर्नुपर्ने उल्लेख छ । नगरपालिकाले श्री त्रिभुवन माध्यमिक विद्यालय गौशालाबजार लाई भौ.नं.५५-०७९।१०।११ बाट अपाङ्ग छात्रवृतिको लागि १७ जना विद्यार्थीको लागि रु.४०००० का दरले जम्मा रु.६,८०,००० निकासा दिएको छ । स्रेस्ता परीक्षण गर्दा विद्यालयद्वारा विद्यार्थीहरुलाई नगद बाँडेको पाइएन्।साथै आवास सम्बन्धी खर्च पनि गरेको छैन । पालिकाद्वारा प्राप्त अनुदान विद्यालयले कार्यान्वयन पुस्तिकाको निर्देशन बमोजिम खर्च तथा वित्तरण गरी प्रमाण पेश गर्नुपर्ने अन्यथा असुल गर्नुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	६,८०,०००

८२ **शिक्षक दरबन्दी तथा शिक्षक अनुदान नपाएका विद्यालयलाई एकमुष्ट अनुदान -** कार्यक्रम कार्यान्वनय पुस्तिका २०७९।८० को क्रियाकलाप नं.२.७.१३.१३ को बूँदा नं.९.८ मा यस क्रियाकलापमा बजेट विनियोजन रहेका स्थानीय तहले वार्षिक एकमुष्ट अनुदानबाट विद्यालय सञ्चालन गर्ने कार्यविधि,२०७६ मा उल्लेखित अनुदान प्राप्त गर्ने सर्त पूरा गरेका सनिश्चितता भए नभएको यकिन गरी सर्त पुरा गरेका विद्यालयलाई वार्षिक एकमुष्ट रु.१० लाख अनुदान निकासा गर्ने प्रावधार छ ।पालिकाले देहायका तीन वटा विद्यालयलाई भौनं.६३-०७९।११।१५ बाट रु.१०/१० लाख का दरले रामचन्द्र आधारभुत विद्यालय लक्ष्मिनिया, जनता आधारभुत विद्यलाय जयपुर र राष्ट्रिय जनता आधारभुत विद्यालय लक्ष्मिनियालाई गरी जम्मा रु.३० लाख अनुदान दिएकोमा देहायका मापदण्ड पुरा गर्नुपर्नेमा नगरेको पाइयोः

- अनुदान लिने विद्यालयसँग केन्द्रले तोके अनुसारको ढाँचामा विद्यालय सञ्चालनका लागि करार सम्झौता गर्ने

- विद्यालयले कार्यसम्पादन करारमा उल्लेखित सर्त अनुसार कार्य सम्पादन भए नभएको नियमित अनुगमन गरी सोको कार्य प्रगति केन्द्रमा पठाउने,
- स्थानीय तहले दरबन्दी मिलानमा दरबन्दी प्रस्ताव नगर्ने । यस पूर्व कुनै प्रकारको दरबन्दी तथा राहत अनुदान प्राप्त नगरेको सुनिश्चित गरी मात्र निकासा दिने,
- सार्वजनिक विद्यालय समायोजन एवम् एकीकरण कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७७ को परिच्छेद ३ का आधारमा समायोजन वा एकीकरण हुनु पर्ने विद्यालयमा नपर्ने विद्यालयहरूलाई मात्र अनुदान उपलब्ध गराउने,
- धार्मिक प्रकृतिका विद्यालयहरूलाई छुट्टै अनुदान जाने भएकाले उक्त विद्यालयहरूले यस प्रकारको अनुदान पाएका रहेछन भने उक्त अनुदान रोक्का राखी कार्यविधिमा उल्लेखित शर्त बमोजिमका विद्यालयलाई बाँकी भए स्थानीय तहकै निर्णयमार्फत अर्कै विद्यालयलाई रकम निकासा दिन केन्द्रमा आवश्यक कागजातसहित लेखि पठाउने केन्द्रको निर्णय पश्चात अनुदान उपलब्ध गराउने तर कार्यविधि बमेजिमका विद्यालय बाँकी नभए सो अनुदान खर्च नगर्ने,
- एकमुष्ठ अनुदान खर्च गर्न कार्यविधिमा तोकिएका आधारहरू भित्रै रही दोहोरो नपर्ने गरी खर्च गर्न सकिनेछ । जस्तै कुनै विद्यालयमा बालविकास शिक्षक पहिलेदेखि नै कार्यरत रहेका छन् र त्यस्ता विद्यालयलाई यस प्रकारको अनुदान खर्च गर्दा बालिवकास शिक्षकमा अनुदान खर्च नगरी बचत भएको रकम सोही आधारको अर्को शीर्षकमा थप गरी खर्च गर्न सकिने,
- विद्यालयले कार्यविधिले तोकेको क्षेत्रमा मात्र खर्च गर्नुपर्नेमा शिक्षक नियुक्ती र भुक्तानीको प्रमाण समेत पेश नभएको ।

तसर्थ, नगरपालिकाले कार्यविधि अनुसार सम्झौता गरी मात्र अनुदान निकासा दिनुपर्ने र अनुदानप्राप्त विद्यालयहरुले उपरोक्त नियमानुसार खर्च गरेको छ कि छैन सोको नियमित अनुगमन गरी कार्यप्रगति केन्द्रमा पठाउनुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

८३ **प्राविधिक धारका विद्यालयलाई अनुदान -** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७९।८० को क्रियाकलाप नं. २.७.१३.५० मा प्रति विद्यार्थी लागका आधारमा सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामग्री व्यवस्थाका लागि विद्यालयलाई अनुदान शिर्षकको बूँदा नं. २.६ मा प्राविधिक धार सञ्चालित कक्षा (९-१२) सम्म चलेका विद्यालयलाई शिक्षण सिकाइ सामग्री तथा Lab assistant, Equipment and Practical Materials व्यवस्थापनको लागि प्रति विद्यार्थी रू.१५००० अनुदान दिने व्यवस्था छ ।यस सम्बन्धमा स्थानीय तहले अनुदान वित्तरण गर्नुपूर्व साविकको शिक्षा विभाग तथा हालको शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट प्राविधिक धार सञ्चालन अनुदान प्राप्त गर्ने निर्णय भएका अनुसूची ११ मा उल्लेखित विद्यालयहरू तोकिएको मापदण्ड अनुसार सञ्चालन भए नभएको अनुगमन गर्ने । यस प्रकृतिका विद्यालयमा अध्ययनरत कक्षा ९-१२ सम्मका विद्यार्थी सङ्ख्या यकिन गरी शिक्षण सिकाइ सामग्री, ल्याव असिष्टेण्टका लागि पारिश्रमिक, उपकरण तथा प्रयोगात्मक सामग्री व्यवस्थापन तथा व्यवहारिक अभ्यासका लागि प्रति विद्यार्थी रू. १५,०००/- का दरले हुन आउने रकम एकमुष्ट रूपमा विद्यालयलाई अनुदान दिने व्यवस्था रहेकोमा नगरपालिकाले सिभिल इन्जिनियरिङ्ग धारको लागि श्री त्रिभुवन माध्यमिक विद्यालय गौशालाबजारलाई र

कृषि विज्ञान धारको लागि श्री राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय कान्तिबजारको लागि भौ.नं. १३२-०८०।२।४ बाट रु.४५,३०,००० निकासा दिएको छ । यस सम्बन्धमा देखिएको व्यहोरा देहायनुसार छन्-

८३.१ श्रेस्ता परीक्षण गर्दा नियमानुसार प्राविधिक धारको विद्यार्थीको लागि प्रा.वि. तृतीय तहको सेवा सुविधा दिने एक जना ल्याव असिस्टेन्ट नियुक्ती गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा लेखापरीक्षण अवधिसम्म पनि विद्यालयले ल्याव असिस्टेन्ट नियुक्ती गरेको पाइएन्।

सैद्धान्तिक बेरुजु

८३.२ कार्यान्वयन पुस्तिका अनुसार OJT वापतको कक्षा ९-११ सम्म ३ महिना र १२ लाई ६ महिनाको लागि प्रति विद्यार्थी रु.१००० का दरले OJT अभ्यासको लागि विद्यार्थीको बैङ्क खातामा रकम उपलब्ध गराउनुपर्नेमा विद्यालयले OJT वापत विद्यार्थीलाई वित्तरण गरेको भरपाई पेश गरेको छैन्। तसर्थ, देहायका विद्यालयहरुलाई प्राविधिक धार सञ्चालनको लागि दिएको निकासा रकम कार्यान्वयन पुस्तिकाको मापण्ड बमोजिम विद्यार्थीको बैङ्क खातामा ट्रान्सफर गरेको बैङ्क विवरणका साथै ल्याब असिस्टेन्ट नियुक्ती लगायतका शिर्षकमा नियमानुसार खर्चको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने अन्यथा असुल गर्नुपर्ने रु.

क्र.सं.	**विद्यालयको नाम**	**धार**	**अनुदान रकम**
1.	श्री त्रिभुवन माध्यमिक वीद्यालय, गौशालाबजार	सिभिल इन्जिनियरिङ्ग	२७४५०००
2.	श्री राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, कान्तिबजार	कृषि बालि विज्ञान	१७८५०००
	जम्मा अनुदान		**४५३००००**

प्रमाण पेश नगरेको	४५,३०,०००

८४ **विद्यालयको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन -** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७९/८० को क्रियाकलाप नं २.७.१३.१० मा विद्यालया सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान अन्तर्गत विद्यालयहरुको आर्थिक लेखापरीक्षण गराउनको लागि आधारभुत तह सञ्चालित विद्यालयलाई रु १०००० र माध्यमिक तह सञ्चालित विद्यालयहरुलाई रु.१५००० अनुदान दिने व्यवस्था छ । पालिका अन्तर्गत सञ्चालित ३२ वटा सामुदायिक विद्यालयहरुलाई लेखापरीक्षण बापतको रु.३७५००० रकम भुक्तानी दिए पनि कुनै पनि विद्यालयले अन्तिम लेखापरीक्षणको दिनसम्म पनि आर्थिक तथा सामाजिक लेखापरीक्षण गराएको पाइएन । विद्यालयहरुको आय व्ययको आन्तरिक लेखापरीक्षण समयमै गराएर पालिकाको कार्यालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

८५ **पकेट विकास कार्यक्रम -** प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजनाको परिच्छेद ४ अन्तर्गत पकेट विकास कार्यक्रम सञ्चालनको लागि बीउ बिजन खरिदमा ५०%, सिंचाईजन्यमा ८०% र तालिम सञ्चालनमा १००% अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ ।नगरपालिकाले ५०% अनुदानमा ०७८।७९ को निरन्तरता कार्यक्रम अन्तर्गत तरकारी बाली पकेट विकास कार्यक्रम सञ्चालनको लागि जुनतारा कृषक समुह (६१७५८१९५६) लाई भौ.नं.१५७-०८०।३।१८ बाट रु.२,८८,००० र नयाँ तरकारी बाली पकेट विकास कार्यक्रम सञ्चालनको लागि कान्तिबजार कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड (६०६१४५३८९) लाई भौ.नं.१५९-०८०।३।१८ बाट रु.११,३३,७५० अनुदान उपलब्ध गराएको छ ।परियोजनाको बूँदा नं. ४.१.१३ मा परियोजना कार्यान्वयन इकाई, प्रदेश सरकार अन्तर्गतको निकाय र स्थानीय तहले पकेट बिकास कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालित क्रियाकलापहरुको एकल वा पकेट क्षेत्रका लाभग्राही एवं सरोकारवालाहरुको सहभागितामा संयुक्त अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गरी स्थानीय तहको कृषि/पशु सेवा शाखाले खर्च र उपलब्धि सम्वन्धी चौमासिक र वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गरी जिल्ला स्थित परियोजना कार्यान्वयन इकाई र प्रदेश सरकार अन्तर्गतको कृषि/पशु सेवा हेर्ने निकायमा पेश गर्नु पर्नेमा सो नभएको।साथै कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने स्थानीय तहले अनुसूची-७ बमोजिमको ढाँचामा पकेटको प्रोफाईल तयार तथा अद्यावधिक गरी जिल्लास्थित परियोजना कार्यान्वयन इकाईमा पेश गर्नु पर्नेमा सो समेत नभएकोले पालिकालद्वारा अनुदानको सहि सदुपयोग भएको र यसको उपलब्धी सम्बन्धी अनुगमन प्रतिवेदन तयार गरी पेश गर्नुपर्दछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

८६ **सुरक्षित नागरिक आवास -** सुरक्षित नागरिक आवास कार्यान्वयन कार्यविधि,२०७५ को नियम ५ अनुसार पहिलो किस्ताको लागि आ.व. २०७७।७८ मा २९१ जना लाई प्रति लाभग्राही रु.३०,००० का दरले रू.८७,३०,००० लाभग्राहिको खातामा रकम निकाशा भएको छ। नगरपालिकाले दोस्रो किस्ताको लागि आ.व. २०७८।८९ मा प्रति लाभग्राही रु.२०,००० का दरले २८० जनालाई रु.५६,००,००० निकासा दिएको छ ।आ.व.२०७९।८० को अन्तिम लेखापरीक्षण अवधिसम्म पनि बाँकी ११ जनाले पहिलो किस्ता लिएको र दोस्रो किस्ताको लागि सम्पर्क नगरेको पालिकाको भनाई छ । कार्यविधिको नियम ७ अनुसार स्थानीय तहको प्राविधिकबाट अनुसूची ३ बमोजिमको प्रतिवेदन पेश भई स्थानीय तहले प्रमाणित गरेपछि निर्माण कार्य सम्पन्न हुने व्यवस्था छ ।पालिकाको प्राविधिकद्वारा आ.व. २०७७।७८ का २८० जना लाभग्राहीमध्ये आर्थिक वर्ष २०७८।७९ मा जम्मा २८० जनाले काम सम्पन्न गरेको प्रमाणित भएपनि ११ जनाले पहिलो किस्ता वापत रु.३०,००० का दरले लगेको तर काम गरेको पाइएन ।कार्यविधिको नियम ६ मा किस्ता बमोजिमको गर्नुपर्ने कार्य प्रगति अनुदान उपलब्ध गराईएको मितिले तीन महिना भित्र नगरेमा लाभग्राहीबाट अनुदान रकम स्थानीय तहले असूल उपर गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।तसर्थ, आ.व. २०७७।७८ मा १७२ जनाले प्रथम किस्ता वापत रु.३०,००० का दरले लगेको तर नियमानुसार तोकिएको समयमा काम नगरेकोले ११ जना लाभग्राहिले नियमानुसार खर्च गरेको प्राविधिकद्वारा मूल्याङ्कन गरेको प्रतिवेदन पेश हुनुपर्ने अन्यथा असुल गर्नुपर्ने रु.

क्र.सं.	**लाभग्राहीको नाम**	**अभिभावकको नाम**	**वडा नं.**	**रकम**

1.	गालो देवी पासवान	सिताराम पासवान	१	३००००
2.	सितवा पासवान	परिक्षण पासवान	२	३००००
3.	दमरी मुखिया विन	मंगल मुखिया विन	२	३००००
4.	दिपेन्द्र मुखिया विन	प्रगास मुखिया विन	२	३००००
5.	आयशा खातुन	दाउद मनसुर	७	३००००
6.	मिना कुमारी सदा	बौवेलाल सदा	८	३००००
7.	पवित्री सदा	रामशरण सदा	१०	३००००
8.	अलिमाम शेष	बुधनी खातुन	११	३००००
9.	राजेन्द्र मुखिया विन	धरखन मुहिया	११	३००००
10.	आमिन चुरैट	मनसरलि चुरैट	११	३००००
11.	शेष हसमत	शेष जब्बर	११	३००००
	जम्मा रकम			**३३००००**

असुल गर्नुपर्ने	३,३०,०००

८७ **अमानतबाट कार्य -** सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावलीले खरिद विधिमा खुल्ला प्रतिस्पर्धाद्वारा उपभोक्ता समिति मार्फत, अमानतबाट निर्माण कार्य, गैर सरकारी संस्था मार्फत कार्य गराउन सक्ने प्रावधान छ । यसै ऐनको दफा ४५ मा सामान्य प्रकृतिको मर्मत संभार कार्य अमानतबाट गराउन सकिने र यसै नियमावली २०६४ को नियम ९८ अनुसार अमानत बाट कार्य गराउँदा एक तह माथि अधिकारीको पूर्व स्वीकृती लिनुपर्ने, अमानतबाट कार्य गराउन निर्माण सामाग्री ऐन नियमावलीको प्रक्रिया बमोजिम खरिद गरी ज्यालामा काम लगाउनु पर्ने उल्लेख छ। यस

नगरपालिकाले सामान्य प्रकृतिको मर्मत संभार कार्य व्यक्तिलाई कार्यदेश दिई गरेको छ। ऐन नियमावलीको प्रावधान विपरित एक तह माथिको स्वीकृति नलिई, मर्मत संभारमा लाग्ने मालसामान समेत स्वयम् व्यक्तिले खरिद गर्ने गरी मर्मत कार्यको कायदिश दिएकोले ऐन नियमको प्रावधान विपरित कार्य गराएकोले व्यक्तिलाई कार्यदेश दिई कार्य गराउने काम नियन्त्रण गरी ऐन नियमको पालना गर्नुपर्दछ। निम्नानुसारको खर्चमा उक्त व्यवस्थाको पालना भएको नदेखिएकोले खर्च रकम नियमसंगत नदेखिएको रु.

क्र.सं.	**योजनाको नाम**	**वडा नं**	**रकम**
१	वडा भित्र आबश्यक ठाउमा ह्यान्ड पाइप (कल)	४	८००००
२	श्री रास्ट्रिय आधारभूत बिद्यालय जमुनिया र जमुनिया बजारमा माटो पुर्ने काम	७	१०००००
३	कान्तिबजार कृषि सहकारी संस्था लिमिटेडको भर्यांग घर निर्माण	१२	१०००००
४	वडा कार्यलयको प्रांगणमा ढलान	३	९८०००
५	बर्थिंग सेन्टरमा प्लाम्बिंग तथा बिधुतिकरण	६	१०००००
६	मुख्य सडकको दुवै तर्फ नाला सरसफाई	६	१०००००
	जम्मा		**५७८०००**

अनियमित भएको	५,७८,०००

८८ **मकै बालि प्रवर्द्धन कार्यक्रम -** प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सशर्त वित्तीय हस्तान्तरित कृषि विकास कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि,२०७९ अनुसार मकैक्षेत्र विस्तार बीउ उत्पादन कार्यको लागि छनोटमा परेका कृषक समुहलाई बीउ खरिद लगातय अन्य कार्यमा ५०% अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्थानुसार नगरपालिकाले श्री जनजागृति भैंसिपालन समुह (घाँसको श्रोत केन्द्र) लाई कृषि यन्त्र तथा उपकरण खरिदमा भौ.नं.१५६-०८०।३।१८ बाट रु.९,८२,२५० अनुदान उपलब्ध गराएको छ । सोहि कामको लागि विकास कृषक समुह (६१६४९९९४) लाई भौ.नं.१५८-०८०।३।१८ बाट रु.९,९५,९९७ अनुदान उपलब्ध गराएको छ।श्रेस्ता परीक्षण गर्दा उल्लेखित दुबै कृषक समूहले पेश गरेको खरिद सामग्रीमध्ये कुनै यन्त्र/उपकरणको स्पेशिफिकेशन उल्लेख नगरेकोले खरिद गरिएको यन्त्रको बजार मूल्य कति हो यकिन हुन सकेन्।साथै ५०% अनुदानको कार्यक्रम भएकोले नगरपालिकाले श्री

जनजागृति भैंसिपालन समुह (घाँसको श्रोत केन्द्र) ले रु.१९,६४,५०० र विकास कृषक समुहले रु.१९,९१,९९४ को कृषि यन्त्र खरिद गर्दा सार्वजनिक खरिद ऐन/नियमावलीको प्रक्रिया नअपनाई सोझै खरिद गरेको पाइयो । नगरपालिकाले यस्तो अनुदान दिदा कृषक समुहले सार्वजनिक खरिद ऐन/नियमावलीको पालना गरे नगरेको यकिन गरेर मात्र अनुदान निकासा गर्नुपदछ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

---

८९ **न्यानो झोल खरिद -** स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट जारी गरेको आर्थिक वर्ष २०७८।७९ मा सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय तहबाट सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरुको मार्गदर्शन, २०७८ को दफा १३ (पृष्ठ १५९) मा प्रसुतिका आधारमा अनुमान गरी न्यानो झोलाको लागि अस्पतालहरूले सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावली अनुसार तोकिएको स्पेशिफिकेशन अनुसार खरिद गरी सो अनुसार गुणस्तर भए नभएको आधिकारिक तहबाट गुणस्तर परीक्षण गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । नगरपालिकाले यस वर्ष पालिका अन्तर्गत सञ्चालित ४ वटा बर्थिङ्ग सेन्टरको लागि भौ.नं. ६६-२०७९।११।१६ बाट बर्दिवास सर्जिकल प्रा.लि. (६१००६०२२१) सँग ८०० थान न्यानो झोला रु.८९९.४८ का दरले खरिद गरी रु.७,१९,५८४ भुक्तानी दिएको छ। खरिद भएका झोलाहरु तोकिएको स्पेशिफिकेशन अनुसार गुणस्तर भए नभएको आधिकारिक तहबाट परीक्षण गरेको देखिएन ।अन्तिम लेखापरीक्षणको अवधिसम्म पनि उक्त झोलाहरु भण्डारमा मौज्दात रहेको पाइयो । खरिद भएका झोलाहरु आपूर्ती भैसकेपछि सम्बन्धित अस्पतालहरुले यकिन गरी अभिलेख राख्नुपर्दछ । साथै एक आर्थिक वर्षमा अनुमानित मागको आधारमा खरिदको लागत अनुमान तयार गरेर मात्र खरिद गर्नुपर्दछ ।खरिद झोलाहरू लामो समय भण्डारण गर्दा सोको गुणस्तरमा समेत हास आउँने हुनाले पालिकाले माग र आवश्यकताको वस्तुनिष्ठ आङ्कलन गरी गुणस्तरीय न्यानो झोला खरिद गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्छ ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

---

९० **औषधि खरिद -** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५ को उपनियम १ (क) मा बिस लाख रुपैयाँ सम्मको औषधिजन्य मालसामान उत्पादकले राष्ट्रियस्तरको समाचारपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको बिक्री मूल्यमा सोझै खरिद गर्न सकिने व्यवस्था छ। नगरपालिकाले १७ प्रकारको औषधि आलोक मेडिसिन (३००८५२७५०) बाट सोझै खरिद गरी भौ.नं.५२-०७९।१०।८ बाट रु.१६,६६,६८२ भुक्तानी दिएको छ । साथै पालिकाले नगर चालु शिर्षकको भौ.नं.५१७-०८०।३।८ बाट १२४ प्रकारको निशुल्क वित्तरण औषधि खरिदको लागि समाचार नागरिकमा मिति ०७९।१२।६ मा सूचना प्रकाशन गरी कमल फार्मेशी (१२१५४६०२३) बाट बिमाको औषधि खरिद गरी रु.१४,२५,६०९ भुक्तानी दिएको छ । नगरपालिकाले कुल रु.३०,९२,२९१ को औषधि खरिद गरी भुक्तानी दिएको सम्बन्धमा देखिएको अन्य व्यहोराहरु निम्नानुसार छनः

- औषधी खरिद गर्दा आवश्यकता विश्लेषण गरेको र खरिद योजना बनाएको देखिएन। आवश्यकताको आधारमा परिमाण एकिन नगरी खरिद गर्दा अनावश्यक रुपमा खरिद भई मौज्दात रहने तथा सही समयमा उपयोग नहुने स्थिति तर्फ पालिकाको ध्यान जानु पर्दछ।
- पालिकाले खरिद गरेको औषधि elmis मा प्रविष्टि गरेको छैन्।औषधि वा औषधिजन्य सामग्रीको खरिद गर्दा अनिवार्य रुपमा elmis प्रविष्टि गर्नुपदर्छ ।

- आपूर्ति हुने औषधि WHO GMP सर्टिफाइड हुनुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा औषधि खरिद गरेको कम्पनीको WHO GMP सर्टिफाइड पेश भएको छैन् ।तर्सथ, पालिकाले स्वास्थ्यसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने औषधिजन्य वस्तुहरुको खरिद गर्दा गुणस्तरीयताको प्रमाणिकतालाई विशेष ध्यान दिनुपर्दछ।
- औषधिको म्याद समाप्त मिति खुलाई उल्लेख गर्नुपर्ने र न्युनतम १८ महिना म्याद अवधि बाँकी रहनुपर्ने कानूनी व्यवस्था रहेकामा सो विषय सम्झौतामा उल्लेख नगरेको, औषधीको आपूर्ति पछि भुक्तानी अघि गुणस्तर र स्पेशिफिकेसन अनुसारको सामान भए नभएको मूल्याङ्कन समितको प्रतिवेदनको आधारमा यकिन गरी भुक्तानी दिनुपर्नेमा खरिद सम्झौतामै गुणस्तर र स्पेशिफिकेसन नतोकिएकोले गुणस्तर परीक्षण सम्बन्धी कार्य भएको देखिएन। मानवजन्य स्वावस्थयसँग गम्भीर सरोकार राख्ने औषधी आपूर्ती जस्तो विषयलाई गौण ठानी खरिद कार्य गर्नु उचित देखिएन । यस्तो खरिद कार्यमा सुधार हुनुपर्दछ ।
- निःशुल्क वित्तरणको लागि भनी औषधीको प्रत्येक स्ट्रिपमा उल्लेख गरी कारोवार गरेको छैन। आपूर्ति भएका औषधी एवंम् सर्जिकल समान स्टोर दाखिला हुनु अघि स्पेशीफिकेशन अनुसार भए/नभएको नखुलाएको कारण औषधिको गुणस्तर र म्याद सम्बन्धमा यकिन गर्न सकिएन।औषधिको जिन्सी कितावमा आम्दानी बाँध्दा खरिद गरेको र जिल्लाबाट हस्तान्तरण भई आएको खुल्ने गरी व्यवस्थित रुपमा आम्दानी बाँध्ने नगरेको ।
- विमाको लागि खरिद गरेको सबै औषधि प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र गौशालालाई दिएकोमा विरामीलाई वित्तरण गरेको तथ्याङ्क/अभिलेख पालिकाले राखेको छैन्।
- औषधिको खर्च घटाउदा माग फारामको आधारमा घटाउनु पर्नेमा एकमुष्ट घटाउने गरेको छ।औषधिको खरिद, आपूर्ती, दाखिला तथा खर्चको विवरण अद्यावधिक हुनेगरी अभिलेख राख्ने, तोकीएको गुणस्तर अनुसारकै औषधि प्राप्त भएको नभएको एकीन गरी मागको आधारमा स्वास्थ्य चौकीहरुमा हस्तान्तरण गरेको प्रमाणको आधारमा खर्च घटाउनु पर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

९१ सामाजिक सुरक्षा

९१.१ **भत्ता वितरण -** सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को दफा २६ बमोजिम सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको लागि निकासा भएको रकम सोही आर्थिक वर्षमा खर्च नभएमा आर्थिक बर्षको अन्त्यमा रकम फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यो वर्ष सामाजिक सुरक्षा भत्ता वडा नं.१ देखि १२ सम्मको लागि विभिन्न ५ बैंक मार्फत भत्ता वितरण गर्न रु. २४,६५,६६,०२९ निकासा भएको छ । समाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७५ को अनुसूची ८ मा स्थानीय तह र बैंक बिच हुने सम्झौताको दफा ६ मा पालिकाबाट प्राप्त रकम लाभग्राहीको खातामा बैंकले जम्मा गरी प्रत्येक खातामा जम्मा भएको रकम देखिने विवरणसहित बाँकी रकम भए पालिकालाई उपलब्ध गराउनुपर्ने, कुनै लाभग्राहीको लगतकट्टा भएमा लगतकट्टा भएको मिति र पाउने रकम समेतको जानकारी पालिकाले तत्काल बैंकलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने र सोको जानकारी प्राप्त भएपछि बैंकले लगत कट्टा भएको लाभग्राहीको उक्त मिति पछि रकम पालिकामा फिर्ता पठाउने तथा बैंकले निष्क्रिय खाताको विवरण प्रत्येक श्रावण र माघ महिनाभित्र पालिकालाई दिनुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाबाट विभिन्न त्रैमासिकमा विभिन्न बैंकलाई रकम जम्मा गर्न पठाएको रकम मध्ये

भुक्तानी नभई निष्क्रिय खातामा रहेको रकम संघीय सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने । बैंकले लाभग्राहीको खातामा रकम जम्मा भएको विस्तृत विवरण पालिकामा पठाएको छैन । पालिकाले लाभग्राहीको खातामा रकम जम्मा गरेको विस्तृत विवरण माग गरी फिर्ता रकम एकीन गर्नुपर्दछ। लगत अद्यावधिक गरी रकम निष्क्रिय नहुने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

९१.२ लाभग्राहीको खातामा रकम जम्माः समाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७५ को दफा २५ मा बैंकले लाभग्राहीको खातामा रकम जम्मा भएको स्पष्ट देखिने गरी लाभग्राहीको नाम, बैंक खाता नम्बर र जम्मा भएको रकम सहितको विवरण अनुसूची १३ बमोजिम त्रैमासिक रुपमा सम्बन्धित स्थानीय तहलाई विधुतीय माध्यमबाट अनिवार्य रुपमा पठाउनु पर्नेछ र यसै विवरणलाई रकम वितरण भएको भरपाई मानिने व्यवस्था छ। पालिकाले समाजिक सुरक्षा शीर्षकबाट लाभग्राहीको खातामा रकम भुक्तानी गर्न बैंकलाई प्रत्येक वडाको विवरण सहित रु २४,६५,६६,०२९.०० निकासा दिएकोमा बैंकबाट निम्नानुसार रु १५७५९७८ फिर्ता लिई संघीय सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने रु

क्रस	बैंकको नाम	निकासा रकम	फिर्ता गर्नुपर्ने रकम
१	सिटिजन बैंक इन्टरनेशनल लि	१६५७९५५०	१२३७०९०
२	एन आई सि एसिया बैंक लि	३८३९६२००	७९०९२
३	नेपाल बैंक लि	११९६९१३६३	०
४	सिद्धार्थ बैंक लि	४४५८५३७२	०
५	प्रोगेशिभ फाइनान्स	२७३१३५४४	२५९७९६
			१५७५९७८

प्रमाण पेश नगरेको	१५,७५,९७८

९१.३ **पारदर्शिता र अनुगमन तथा निरीक्षण -** सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को दफा २७ बमोजिम मन्त्रालय, विभाग, प्रदेश मन्त्रालय तथा पालिकाका प्रमुख वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले भत्ता वितरण कार्य प्रकृयाको निरीक्षण तथा अनुगमन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । सो बमोजिम पालिकाले कसैले दोहोरो हुनेगरी र सरकारी सुविधा लिने ब्यक्तिले भत्ता लिए नलिएको सम्बन्धमा अनुगमन गरी प्रतिवेदन दिएको देखिएन । सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को दफा ३२ बमोजिम स्थानीय तहले लाग्राहीको नाम, दर्ता तथा नवीकरण प्रकृया, भत्ताको दर, प्राप्त हुने बैंक, लाभग्राहीले पूरा गर्नुपर्ने प्रकृया सम्बन्धी स्थानीय सामाजिक संघसंस्था तथा गैर सरकारी संस्थाको सहयोग लिएर अनिवार्य रुपमा प्रचार प्रसार गर्ने र सो सम्बन्धी सूचना स्थानीय एफ. एम. लगायत संचार माध्यमहरुबाट प्रचार प्रसार गर्ने र भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरुको नाम नामावली स्थानीयतहले आफ्नो वेभसाईटमा राख्ने व्यवस्था रहेको छ । यसवर्ष पालिकाले सो बमोजिम कार्य गरेको देखिएन ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

९१.४ **लगत कट्टा -** सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को दफा ११ बमोजिम स्थानीय तहको अभिलेखबाट नाम हटाउनुपर्नेमा कुनै लाभग्राहीको मृत्यु भएमा, एकल महिलाले विवाह गरेमा, बालबालिकाको उमेर ५ वर्ष पुगेमा, बैंकबाट वितरण भएकोमा लगातार १ बर्ष सम्म खाता निष्क्रीय भएमा, सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने ब्यक्ति बसाई सरी अन्यत्र गएमा र अयोग्य ब्यक्ति भत्ता प्राप्त गरेको प्रमाणित भएमा स्थानीय तहको वडा कार्यालयमा ३५ दिनभित्र घटना दर्ता गराएमा वा कुनै लाभग्राहीले घटना दर्ता नगराएको अवस्थामा स्थानीय तहका वडा अध्यक्ष, वडा सदस्य वा वडा सचिव वा कार्यरत कर्मचारीले घटना भएको जनकारी पाएमा सत्य तथ्य बुझी वडा कार्यालयबाट लगत कट्टा गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा लाभग्राहीको लगत कट्टा गरेको विवरण लेखापरीक्षणको क्रममा पेश नभएकोले वास्तविक संख्या एकिन गर्न सकिएन ।

सैद्धान्तिक बेरुजु

९१.५ **दोहोरो भत्ता -** सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को दफा बमोजिम सामाजिक सुरक्षा भत्ता नपाउनु पर्ने व्यक्तिले पाएको, पाउनु पर्ने व्यक्तिले नपाएको वा अन्य अनियमितता भएको विषयमा वा ऐन, नियमावली र यस कार्यविधि बमोजिमको सुविधा प्राप्त गर्ने उदेश्यले झुट्टा विवरण पेस गरी भत्ताको लागि परिचयपत्र प्राप्त गरेको वा दोहोरो भुक्तानी लिएको पाईएमा स्थानीय तहले भत्ता रोक्का गर्न, निश्चित समय सम्मका लागि परिचयपत्र स्थगित गर्न वा रद्द गर्न र हिनामिना वा दुरुपयोग गरेको वा कानून बमोजिम भत्ता नपाउने व्यक्तिलाई भत्ता दिएको ठहरेमा स्थानीय तहको न्यायिक समितिले आवश्यक कारबाही गरी भुक्तानी भई सकेको रकम असुल उपर गर्ने र विगो बमोजिम जरिवाना गर्न सक्नेछ ।पालिकावाट देहायका व्यक्तिहरुको नागरिकता नं., बुवाको नाम, आमाको नाम समान रहेकोले सामाजिक सुरक्षा वापत दोहोरो भएको हुनसक्ने सम्भावना देखिन्छ सो पालिकाले विस्तृत अध्ययन गरी यकिन गरी सम्बन्धितवाट असुल उपर गर्नुपर्ने रु

क्रस	भुक्तानी पाउनेको नाम	नागरिकता नं	वडा नं	भुक्तानी रकम

१	जसोलया देवी र पलटन देवी	१८३०६५२४	२	३१९२०
२	फुलो देवी	१२५९२११९	९	४८०००
३	रामचन्द्र सिंह दनुवार	१२९३१२१८	९	४८०००
४	सेख हाकिम र सेख सलिम	१२९५१७७९	९	४८०००
५	बिखिया देवी	१८३०६७१४२९	९	३१९८०
६	बिन्देश्वर पासवान दुसाद	१८३०६७१८१	९	३१९८०
७	राम दुलारी देवी	०४९५११२१	१	३२०००
८	रेवती देवी हलुवाई	८६४४०७२६	५	४८०००
९	विषेश्वर पासवान दुसाद	८६४४१४०५	५	४८०००
१०	छटुवा महरा र जोगिया महरा	१३६७११८४	६	३१९८०
११	सोमिया देवी यादव	१३६७१२६३	६	२६६४०
				४२६५००

असुल गर्नुपर्ने	४,२६,५००

अनुसूचीहरू

अनुसूची - १

आर्थिक कारोबारको स्थिति

आर्थिक बर्ष: २०७९/८०

कार्यालय र स्थान: गौशाला नगरपालिका, महोत्तरी , गौशाला नगरपालिका , महोत्तरी

पद	नाम	कार्यकाल सुरु मिति	कार्यकाल समाप्त मिति
कार्यालय प्रमुख	purna bahadur kc	२०७९-११-१७	२०८०-३-३१
कार्यालय प्रमुख	shambhu Thakur	२०८०-६-१९	हाल सम्म कार्यरत
कार्यालय प्रमुख	विरेन्द्र जंग थापा	२०७९-४-१	२०७९-१०-१२
लेखा प्रमुख	सन्जिब बराल	२०७९-४-१	हाल सम्म कार्यरत

बेरुजु वर्गीकरण:

असूल गर्नुपर्ने	अनियमित भएको	प्रमाणका कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा पेश्की
६,१४६,८०२.९	१०,११७,९३७	४१,३०९,८२३	०	०	२९,००३,३५९
प्रारम्भिक प्रतिवेदनबाट देखिएको बेरुजू रु.					८६,५७७,९२१.९
प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर फछ्र्यौट गरी संपरीक्षण भएको रकम रु.					२,२२१,१८५
संपरीक्षणबाट थप भएको बेरुजू रु.					०
लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कायम बेरुजू रु.					८४,३५६,७३६.९

स्थानीय तह :

गत बर्षको जिम्मेवारी	१८६७००७५७

आम्दानी		खर्च	
संघीय सरकारबाट अनुदान	५२४०६४६००	चालु खर्च	४००९७८०७९
प्रदेश सरकारबाट अनुदान	२३४२६०००	पूँजीगत खर्च	२०६७८९४६०
राजश्व बाँडफाँट	१५६३८१४५१	वित्तीय/अन्य व्यवस्था	३४०५९२१६७
आन्तरिक आय	४३२८२४०४		
अन्य आय	२९३९५६११०		
कुल आय	१०४१११०५६५	कुल खर्च	९४८३५९७०६
बाँकी मौज्दात		२७९४५१६१६	

• प्रारम्भिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन (PAR) र अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन (FAR) मा जारी भएको दफाको क्रम संख्या हेरफेर हुन सक्नेछ ।